

Velja po pošti:
za celo leto naprej... K 40—
za en mesec... „ 3,50
za Nemčijo celoletno... „ 45—
za ostalo inozemstvo... „ 50—
V Ljubljani na doma:
za celo leto naprej... K 35—
za en mesec... „ 3—
V upravi prejemam mesečno... „ 2,50
Sobotna izdaja:
za celo leto... K 8—
za Nemčijo celoletno... „ 10—
za ostalo inozemstvo... „ 13—

SLOVENEK

Inserati:
Enostolpna petstvarsta (72 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)
za enkrat... po 50 v
za dva in večkrat... 45..
pri večjih naročitih primeren popust po dogovoru.
Ob sobotah dvojni tarif.
Poslano:
Enostolpna petstvarsta K 1—
Izhaja vsak dan izvenredno delo in praznike, ob 3. uri pop.
Redna letna priloga vezal red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; ne frankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 50.

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 28.511, bosn.-herc. št. 7593. — Upravniškega telefona št. 50.

Slovenci, Hrvati in Srbi!

Približuje se 5. julij, naš narodni praznik. Odbor slovenskih, hrvatskih in srbskih žen za sirote, kot akcijski odbor Sred. Zem. odbora v Zagrebu pošilja zajedno z Družbo sv. Cirila in Metoda ter akademsko mladino narodu ta poziv, da se letos proslavi narodni praznik v vseh naših pokrajinah z nabiranjem v korist gladne dece.

Slovenci, Hrvati in Srbi! Nebrojna velika bremena tlačijo danes naš narod. Izgublja se narodna kri in imetek. V grenki sedanosti gledamo na lastne oči, da preti glad uničiti deco, temelj naše bodočnosti.

Zahteva dobe, v kateri živimo, zahteva naše bodočnosti je, da storimo vse za ohranjanje našega plemena, za spas svoje krvi. Ali naj bo tujec proti nam pravičen, če to sami nismo? Ali naj se nas on usmili, če nimamo sami tega čuta napram sebi?

Ali naj gledamo prekrižanih rok, kako nam umirajo cele pokrajine, kako na usehlih grudih matere izdihuje nedolžno dete?

Odgovornost za vsako naše dete, ki umre od gladi ali njegovih posledic, naj pade na dušo onim, ki so zakrivali ta pomor, pa tudi onega, ki bi si lahko odtrgal od svojih ust, pa tega noče storiti.

Na dan 5. julija dokažimo, da je v našem srcu dovolj mesta za vso našo široko domovino in za vse njeno trpljenje! Ujedinimo se ta dan v ljubezni in požrtvovalnosti!

Slovenci, Hrvati in Srbi! Vaša narodna dolžnost je, da položite na narodni praznik svoj dar za spas naše dece. Deca vas prosijo za to. Ne obračajte glav, ko vpirajo sirote v vas svoje oči, polne solz in prošnje!

Narodni praznik 5. julija naj pokaže, koliko držimo sami do svoje bodočnosti!

Vsak Slovenec, Hrvat in Srb, vsaka naša žena mora ta dan položiti svoj dar za boljšo bodočnost našega plemena in naše domovine.

Za Družbo sv. Cirila in Metoda: Vekoslav Spinčič, Viktor Car-Emin.

Za odbor slov., hrv. in srbskih žen: Zlata Kovačevićeva, Jelena Čukova, Pipa Arko-Tavčarjeva.

Za akad. omladino: Stjepan Vukovac, Mirko Došen.

Razmere na jugu v nemški luči.

Nemški »volkstags« na Dunaju se je preteklo nedeljo zelo slabo obnesel. Pokazalo se je, da Dunajčani potrebujejo kruha in konca vojske, zato je bilo razpoloženje in udeležba na shodu temu pri-

merno klaverna. Ker je na shodu nastopil tudi zastopnik ljubljanskega odnosno kranjskega nemškega advokata dr. Eger, nam je naš dunajski poročevalec poslal o tem shodu poročilo, ki ga v naslednjem priobčujemo.

Dunaj, 16. junija 1918.

Na današnjem »volkstagu« je nastopil v slavnostni dvorani dunajskega magistrata kot zastopnik kranjskih Nemcev ljubljanski advokat dr. Eger, ki je s svojim govorom pokazal, da je le lokalni politik; da njegovo obzorje ne sega preko meja ljubljanskega ozidja. Najprej je označil našo deklaracijo z dne 30. maja 1917 kot očiten dokaz naše zveze z ententariji, ter kot zahtevo Slovencev, za katero so Srbi in Hrvati, pa tudi precejšen del Slovencev ne ogreva. Udrihal je po vladi, da ima absolutistične vajeti premalo napete.

Ljubljanski advokat je hvalil politiko dr. Stadlerja, se jezil nad knezoškofom Jegličem, ker je govorniku sorodni slovenski stranki prepovedal ime »katoliški«, obžaloval, da se vplivni slovenski politik dr. Šusteršič umika s političnega pozorišča. Dr. Eger je v nadaljnjem govoru hvalil naše slovenske regimente, ki so se do leta 1917 brezprimerno hrabro borili.

(Tu je predsedstvo kranjskega zastopnika opomnilo, naj svoja izvajanja omeji in čimprej konča.) Pohvalil je Slovence, da so majhen, komaj 1 milijonski narod, ki pa ima izmed vseh narodov na svetu relativno največ šol in najbolj izobražene kmete, h katerim je treba iti v šolo. Ta pohvala je dobro učinkovala na dunajske Nemce, ki so se shoda tako slabo udeležili, da so se v dvorani Slovani lahko sprehajali. Zadnje besede so pa vendar napravile na Nemce vtis, da so kričali: »Čujte, čujte!« — V svojem nadaljnjem govoru je pripovedoval dr. Eger, da je ravnatelj državnih železnic v Trstu izjavil: »Nemški uradniki naj izginejo, ker nimajo v naših krajih nič opraviti.« Tudi je razlagal zadehajočim Dunajčanom (ki so si želeli svežega piva), da je ravnatelj ljubljanske realke dal karcer nemškemu dijaku, ki je nosil plavico v gumbici. (Splošno zgražanje.) Tolažil je navzoče, naj se nikar ne boje, da bi se jugoslovanske sante kdaj uresničile, ker so vsi koroški Slovenci in najvplivnejša stranka na štajerskem, »štajerske-partije« proti deklaraciji, naravnost prijatelji in zavezniki Nemcev.

Repentil se je nad ministri, ker so poslali v južne kraje komisijo, ki naj preišče krivice, ki so se godile prebivalstvu na jugu monarhije tekom vojske. To da je zločin v postopanju z nemškim uradništvom in vlada kaže s tem dejanjem, da nemškemu uradništvu ne zaupa, čeprav so priznane ne samo najboljši (volksratovski) patriotje, ampak tudi najboljši izpolnjevalci svojih dolžnosti. Krivdo nad tem postopanjem je oprtal bivšemu notranjemu ministru Toggenburgu, se jezil, da so ministrski sedeži v Avstriji samo poskušnje za nezrele vajence, dočim je v Prusiji vse drugače.

Nato se je spravil ljubljanski advokat na pripovedovanje ljubljanskih branjevk. Pravil je, da živi slovenski kmet na štajerskem in Kranjskem v izobilju, dočim Nemec strada. Povedal je tudi, da mu je pred kratkim zatrjevala slovenska ženica, da bo v jugoslovanski državi vse boljše, ker ne bomo imeli stalne vojske.

Predsedstvu shoda je postalo klobasanje kranjskega zastopnika odveč, zato mu je poslalo na govorniško tribuno listič, očitno opomin, naj bo kratek in svoje dolgovestnosti konča. Tudi za ta drugi opomin se je gospod odvetnik malo zmenil.

Povdarjal je nadalje, da se Slovenci izrekajo na svojih prepovedanih shodih proti zvezi z Nemčijo, kljub temu, da se imajo ravno kranjski Slovenci največ zahvaliti Prusom, da so jih rešili pred italijansko invazijo. Pozival je, naj pridejo Prusi tudi ob žetvi na Kranjsko, da bodo napravili red in pravično razdelili. Naša rešitev so Prusi! —

Dvojna možnost obstoji za avstrijske Nemce, je razlagal ljubljanski nemški pretek, da odstopi Avstrija Galicijo in si zagotovi nemško večino ali pa da napravi volivno reformo. (Tu je gotovo mislil, da izpremenimo dosedanje splošno in enako volivno pravico v tem smislu, da se druge narodnosti razlastijo in Nemci zagospodarijo in Avstrija nova kot fevdni gospodje.)

Značilen je bil zaključek njegovih izvajanj: »Mi bomo premagani ali bomo zmagali. — Ako naši sovražniki zmagajo, bomo vse izgubili, ako pa mi zmagamo, bomo Nemci govorili in bomo Nemci gospodje!«

Vse dunajsko časopisje je bobnalo skozi 14 dni za obilno udeležbo na tem shodu. Na predvečer sta se vršila dva pripravljana shoda v XVIII. in VIII. okraju, da bi navdušila Dunajčane za številno udeležbo. Kljub vsem prizadevanjem in velikanskim pripravam se je končal nemški »volkstags« na Dunaju skrajno klaverno. V slavnostni dvorani dunajskega ro-

tožva je predsedoval shodu župan Weisskirchner, za zunanje goste je bilo pripravljeno kakih 150 sedežev, okoli katerih se je zbralo nekaj najbolj radovednih Dunajčanov, vsega skupaj ni bilo v dvorani nad 500 udeležencev. Na rotovškem dvorišču med arkadami so zborovali na obeh straneh; predsedovali so dunajski podžupani, govorili so Angerer in drugi, kričali, da je odmevalo od sten, pasanti so postajali, se ustavljali in odhajali dalje s svojo filozofijo: »Dajte nam kruha! Potem bomo o drugem govorili.« Udeležba med arkadami je bila takisto slaba (vsega skupaj komaj 1500 do 2000 udeležencev, potemtakem komaj četrtina udeležencev vrhniškega shoda, kljub temu, da je Dunaj čez 2 milijonsko mesto, Vrhnika pa majhen trg na Kranjskem. Zato se nam zdi umljivo, da je dr. Eger hvalil kulturno in izšolano slovensko ljudstvo, ko je videl, kako slabo se obnašajo nemški »volkstags« celo na Dunaju. Mi mu moramo biti vsekako hvaležni, da je predočil in seznanil Dunajčane tudi s Slovenci, kajti pri odhodu s shoda sem čul, ko je neki udeleženec rekel: »Če so Slovenci taki, potem bi ne bilo tako neumno, da jim država ustreže!«

Deželno gospodarstvo.

12. junija se je konstituiral klub deželnih poslancev S. L. S. Ob tej priliki je poslal klub v smislu soglasnega sklepa predsedstvu deželnega odbora v Ljubljani sledeče pismo:

Predsedstvo deželnega odbora v Ljubljani. Spričo dejstva, da deželni poslanci vojvodine Kranjske že od januarja 1914 niso imeli prilike, da bi dobili vpogled v deželno knjigovodstvo in spričo težkega gmoletnega položaja našega kmeta, pred katerim nosijo poslanci odgovornost, prosim podpisano predsedstvo »Kluba deželnih poslancev S. L. S.« deželni odbor, da dovoli odposlancem kluba, dr. V. Gregoriču, prof. E. Jarcu in A. Kobiju vpogled v deželne knjige. Ljubljana, dne 12. junija 1918, Josip vitez Pogačnik.

Ta zahteva kluba S. L. S. je prišla v razgovor pri deželnem odboru.

V večerajšnji seji deželnega odbora je predlagal deželni odbornik dr. Triller, da naj se dovoli neomejeni vpogled v vse deželne knjige deželnozborski komisiji, v katero naj odpošlje vsak deželnozborski klub po dva poslanca. Utemeljeval je svoj predlog s tem, da je po deželnem redu gospodar deželnega imetja deželni zbor, katerega v sedanjih izrednih razmerah faktično reprezentujejo vsi deželnozborski klubi skupaj. Le-ti so obenem zakoniti zastopniki celokupnega deželnega prebivalstva, ki ima brezdvomno pravico, da se prepri-

LISTEK.

Večeri ob Lemanu.

Spisal vseuč. prof. Maryan Morawski, S. J. Po tretji izdaji prestavil France Fr. Stelč. (Dalje.)

Siemionow.

Tako se Vam zdi, gospodična; tako se zdi nam vsem, če jo opazujemo površno. Vidimo lepo zeleno preprogo, pretkano s stobarnimi cveti, prepošto s kristali vodnih strug. Slišimo skoro samo vesele glasove in žvrgolenje. Kar naše oči vidijo v živalskem svetu: ptički, ki vzletavajo k nebu, ribice, ki pljuskajo po vodi, živina, ki se pase v dalji — to vse napravi na nas vtis svobode in miru. Nad vsem tem pa plava še čar solnca, ki celo kamenju daje videz življenja in veselja. Ali vse to je laž, prevara, goljufiv plašč, s katerim goljufiva narava pokriva svojo bedo. Kadar s pomočjo znanosti proderemo v globočino njenega ustroja, v skrivnosti njenega življenja, zapazimo v svoje začudenje, da tam spodaj ni drugega kakor — samo trpljenje. Zagrizen boj, poln izdajstev in okrutnosti, se bije neprestano med vsemi stvarmi. Glad in strah sta dve glavni gonilni sili v živalskem svetu. Celot rastline, očem ako mirne, se bojujejo med seboj za pro-

stor, zrak in svetlobo; dušijo se, izpodjedajo in gotovo to tudi čutijo. Tako je pod preprogo veselja vsa narava ena sama velika mučilnica.

Gospodična Wilson.

Ne, tako ne more biti! Tak nazor o naravi ne more biti pravil! Ko bi bilo v naravi več trpljenja kakor življenjske radosti, bi moral svet propasti — in že zdavnaj bi ga ne bilo.

Duhovnik.

S temi besedami je gospodična Wilson izgovorila globoko filozofično resnico. Zlo ni v luči metafizike nič drugega kakor nedostatek, pomanjkanje dobre lastnosti ali stanja, t. j. nečesa takega, kar kako bitje poželj; trpljenje pa je le zavest tega pomanjkanja ali nedostatka pri bitjih, ki so zmožna zavesti. Torej si ni mogoče misliti, da bi zlo sploh prevladovalo nad dobrim: Ker pomanjkanje ne more iti dalje kakor do izčrpanja tega, kar je, — dalje bi bil nič.

Leroy.

Tako mogoče pravi metafizika, izkušnja pa uči drugače; ona govori, žal, čisto v zmislu g. Siemionowa.

Gospodična Wilson.

G. Siemionow izbira iz narave samo trenutke borbe in krike bolesti ter iz njih spleta svoj žalostni šopek. Ali vendar je

več, neprimerno več trenutkov v živalskem življenju, ko se vesele življenja, ko jedo ali so site, ko uživajo solnčno gorkoto, se igrajo, čistijo in se vesele svojih gnezdec in mladičev. Če pa tudi drevje in trava čuti pritisk od svojih sosedov — o čemer danes prvič slišim — čuti gotovo tudi zdrave sokove, ki se prelivajo po njem, in milobo svetlobe, h kateri se tako lepo vzpenja. — Ko bi nazadnje ne bilo v naravi več življenjskega veselja kakor trpljenja, kako bi vendar narava na zunaj izgledala veselo? Ti pojavi na površini morajo imeti svoj vir v notranjosti.

Siemionow.

Nima zmisla, da bi se še dalje z Vami prepiralo o tem, česa je več v naravi: ali trpljenja ali radosti; vidim, da zna gospodična na vsako temno sliko, ki bi jo naslikal, vreči peščico cvetov in veselih sličic; pri tej snovi je objektivnost jako težka. Stavim torej samo splošno vprašanje: Čemu, zakaj je v naravi trpljenje?

Hainberg.

Trpljenje v naravi je potreba in dobrota. Bitja, obdarjena z zavestjo, pridobe s tem neko avtonomijo in samostalnost; sama morajo skrbeti za svoje življenje in za to, da ohranijo svojo vrsto. Drugače bi ne imelo smisla, da čutijo in se gibljejo. Zato je njihovo čutenje tako in mora biti

tako, da jih koristni predmeti in zdrave funkcije privlečejo s tem, da nanje prijetno vplivajo; nasprotno pa, da škodljivi predmeti in telesne poškodbe napravijo neprijetno delovanje, kar jih sili, da se ogibajo takih reči in škodo popravijo. Prosim, mislite si žival, katere bi glad ne spominjal na organsko potrebo krmljenja, trudnost ne na potrebo počitka, ali ki bi jo bol ne opozarjala na to, da je kje ranjena. Ali bi ne izčrpala taka žival v najkrajšem času svojih življenjskih sil in bi ne razpraskala po grmovju svojega telesa? Ako si že hočemo misliti tako žival, ki je krmi in varuje mati narava, a nima nobene samostojnosti, dobimo neko odurno brezcilno tavanje, ne pa živalskega življenja. Zmožnost trpljenja je torej nekaj pozitivnega in neobhodno potrebnega. Visoki dar čutenja zahteva zvezo dveh plov: radosti in trpljenja; — drugače ga ni mogoče udeleževati.

Radosti, kakor je dobro rekla gospodična Wilson, mora biti v naravi več kakor trpljenja: Ker zdrave funkcije so normalno stanje — nasprotno izjema; življenje traja več ali manj časa, smrt je v primeri z njim trenutek. Pri tem je treba pomisliti, da živali vsekakor neprimerno manj trpe kakor mi ljudje. Celot fizično trpljenje je pri njih manjše, ker je njihov živčni sestav splošno manj razvit in nežen. Nizje vrste so tako malo sposobne za

ča o stanju deželnega imetja, še predno se snide deželni zbor. Predsednik dr. Lampe predloga ni dopustil niti na glasovanje, češ, da je za odločbo pristojen le predsednik deželnega zbora, t. j. deželni glavar, ki je pa kakor znano odsoten.

Vladimir Beck sestavi koalicijski kabinet?

Parlamentarna korespondenca poroča: Razmerje vodilnih gosposkozborničnih članov do vlade se je sedaj zopet zelo poostrišlo. Trenotno vodi pogajanja državnik (baron Beck), kateremu pripisujejo posebno sposobnost, da spravi stranke v medsebojno zvezo. Poleg gosposkozborničnih članov dr. Baernreitherja in dr. Urbana imenujejo tudi posamezne poslance, ki si prizadevajo, da ustvarijo podlago za novo vlado, tako poslanca dr. pl. Langenhana in dr. Freilberja, ki naj bi dobila tudi portfelja resortnih ministrov in ki bi v novi vladi z dr. Urbanom in dr. Baernreitherjem zastopala Nemce. Vzporedna pogajanja se vrše s Poljaki, Čehi in Jugoslavniki, ker mislijo na koalicijsko vlado, katero bi vodil gori omenjeni državnik, ki svojih odnošajev s Čehi in Jugoslavniki tudi po Kramarjevem procesu ni prekinil. Proti taki rešitvi krize se upirajo samo nemški poslanci, ki izjemši stare prijatelje omenjenega državnika vztrajajo v dolej nepremostljivem nasprotstvu.

Izgnan.

Iz Celovca nam pišejo: »Celovski kapitelj je gospodu Francu Smodeju, uredniku »Mira«, odpovedal službo stolnega vikarja. Skoro gotovo ga bo tudi magistrat v kratkem izgnal iz Celovca.«

Prva vest je neprimerno gorostasnejša od druge, in če je že enkrat resnično, da je stolni kapitelj celovski uredniku Smodeju odpovedal službo, nimamo več povoda dvomiti, da bo tudi magistrat storil, kar more. Na magistratu se je gonja začela, v kapitlju so jo dejansko nadaljevali in zakaj bi je magistrat zopet veličastno ne zaključil?

Kar se je tukaj zgodilo, se je moglo zgoditi samo v Avstriji in samo na Koroškem. Ne mislimo na osebno krivico, ki so jo storili uredniku Smodeju, ki je vzoren duhovnik in ni dal kot tak kapitlju nobenega povoda, da bi mogel biti nezadovoljen z njim; ki je deset let bival v Celovcu in sedaj naenkrat ne bo več vreden te časti. Ne mislimo na osebno krivico — kajti Smodeju se bodo odprle povsod slednje slovenske duri. Pač pa se je sistem, ki je našel na Koroškem in posebej v Celovcu svojo klasično obliko, v tem slučaju razgalil do gola.

Edina krivda Smodejeva je, da je urednik edinega slovenskega lista na Koroškem in da pomaga pri politični prebujanju svojega ljudstva, do česar kot kristjan in duhovnik nima le pravice, ampak tudi dolžnost. To je bilo kapitlju dovolj, da mu »odpove« službo. Brezobzirno je tako zanesel politični spor na cerkveno polje. Ne vemo, ali se zaveda, ali ne zaveda dalekosežnosti takega dejanja. Kapitelj se je

s tem dejanjem kot cerkvena korporacija postavil v službo tistega koroškega nemškutarstva, ki ni le narodno propalo, ampak versko in нравno do mozga pokvarjeno in ki ne širi med našim ljudstvom le odpadniškega duha, ampak tudi verski in нравni strup. Kaj ne vidijo nemški gospospode v Celovcu, da gre na Koroškem narodno izdajstvo pod pazduho z najplitvejšim brezverstvom in najsurovejšo нравno razbrzdanostjo? Toda Smodej je urednik »Mira« in kapitelj mu je odpovedal službo, kakor je diktiral svobodomiselnosti mestni svet celovski. Na Kranjskem smo Slovenci najskrbnejše pazili, da ne vržemo baklje prepira v cerkev. Na Kočevskem so Slovenci brez slovenskih pridig, slovenski otroci brez slovenskega pouka. V Ljubljani je še vedno kot spomenik iz časa nemškutarstva glavna pridiga v stolnici nemška, dasi jo poslušajo le dobri ljudje, ki je ne razumejo in ki hodijo ne zaradi nje, ampak kljub njej v cerkev. In vendar smo to in podobno molče prenašali, dasi se je to komu morda videlo kot vnevarnost in slabost. Ogibali smo se takih polemik in rajši prepuščali naravnemu razvoju, da historične aligizme odpravi, dobro se zavedajoč, da vsaj cerkev ne sme nikoli biti torišče narodnih bojov, da je njen poklic vzvišen nad minljive prikazni dneva. Na Koroškem ne mislijo tako. Smodej je urednik »Mira« in kapitelj mu je »odpovedal službo«.

Cerkveni krogi torej tekmujejo z nacionalci, da nam vtepo v glavo potrebo lastne državnosti. Ne mine dan, da bi nas ne spominjali na sramotno narodno življenje po naših vilajetih.

Celovski kapitelj jih kar sam justificira. Na Koroškem se bodo prepričali, da s tem ne bodo dosegli tistega, kar hočejo, ampak nasprotno. Dosegli bodo, da se bo slednji naš človek zavedal nedostojnih razmer, v katerih živi.

Kristus, realni politik.

V enem zadnjih zvezkov je priobčil »Friede« izpod peresa H. Natoneka članek: »Kristus, realni politik«, ki ga podajamo v prevodu. Člankar piše:

Pač nobeno drugo vprašanje ni politiki — konkretnije rečeno: vodilnim politikom vseh vojskujočih se držav — mučnejše, kakor vprašanje, kako si predstavljajo konec vojske in obnove novih, človeštva vrednih razmer.

To vprašanje je nujno potrebno. Moralo bi biti začetek in konec politike. In vsa njena praznota in onemoglost se kaže v tem, da si ne stavi tega vprašanja. Če bi si politika tudi stavila to vprašanje, ne bi vedela nobenega odgovora; postala je žrtev hazardne igre, orožja, žoga, odvisna od slučajnih moči.

Bliza se pa čas, ko se bo politika morala odločiti, kako si misli končanje vojske. Mogle bi nastati okoliščine, ki bi jo prisilile, da se odloči. In možnosti

¹ Naslov upravnštva je: Dunaj I., Rennasse štev. 13. Na leto stane 40 K, posamezni zvezki po 80 vinarjev.

trpljenje, da dostikrat lahko vidite obada, napol zagrizenega v kleščah svojega preganjalca, ali prebodenega z iglo, ki kljub temu slastno sneda živež, ki ga je dobil v bližini. Moralnega trpljenja pa, ki je najhujše — in ki spremlja in veča pri nas vsako fizično trpljenje ter ga že dolgo naprej naznanja, živali sploh ne poznajo; ne vedo naprej za smrt, ne bojijo se njenih posledic; ne poznajo dolgih bolezni, ne one-moglosti starosti. To so razkošnja trpljenja, ki si jih samo mi ljudje lahko dovolimo, ki podaljšujemo na tisoč umetnih načinov že izpodkopano življenje. Ko opešajo življenjske sile zivali, ji vzamejo v krilu proste narave nasprotno sile življenje, da bi ista snov v drugi obliki živila pomlajeno življenje. Corruptio unius est generatio alterius.

Siemionow.

Pa zakaj smo mi ljudje od narave tako izjemno privilegirani, da padajo na nas vsa trpljenja, moralna in fizična, kar v dvojni meri?

Hainberg.

Najprvo mislim, da je žalostna slika, ki ste jo Vi naslikali, bolj črna kakor resničnost. Rekel bi o njej isto, kar je rekla gospodična Wilson o sliki narave: vzeli ste gotove resnične poteze, toda opustili nasprotne, ki vendar tudi obstojajo in dajo celoti čisto drugačen izraz. Ko bi začel slikati in razvijati s takim talentom kakor Vi — a ga, žal, nimam — pozitivne strani človeškega življenja, ki jih dobimo povsod, celo pri najnižje stoječih plemenih; kreposti in radosti roditeljev, čut za vsaj omejeno pravičnost, poštenje, zvestobo pri pogodbah, gostoljubnost, vezi prijateljstva, skupne pojedine, zabave ... bi se sence, ki ste jih Vi umetno naredili, gotovo pre-

cej razblinile. Zakaj se ljudje žaloste, če naletite pri drugih na nepoštenje — mar ne zato, ker navadno najdejo vernost? Zakaj iščejo družbe drugih ljudi, ako ne najdejo v njej varnosti in prijetnosti? Iz vsega tega lahko sklepamo, da je v človeškem življenju dobrota in pravičnost prav tako kakor zdravje normalno stanje človeškega življenja, zlo in trpljenje pa sta izjemi.

Toda temu ne oporekam, da človeštvo mnogo trpi, mislim pa, da trpi po lastni krivdi, kar trpi. Predvsem je g. Siemionow sam priznal, da tvorijo človeški grehi in krivice, ki jih ljudje drug drugemu povzročajo, ogromni del trpljenja človeštva — te krivice pa so očitno prostovoljne. Pa tudi druge revščine trpimo po lastni krivdi. Ljudje trpe vsled hudih bolezni, prosim, vprašajte zdravnike, odkod te bolezni? Vsled prevelikega uživanja, vsled nezmer-nosti, vsled tega, ker se nepremišljeno izpostavljam nevarnosti; kriv je lahko človek sam, ki zato trpi, ali pa njegov prednik, od katerega je prejel nezdravo kri. Ponemod so nezdrava podnebja, nevarne zverine; ali zakaj so se ljudje tam naselili, preden so zadostno obvladali naravo? Da, revščina, žal, vlada med nami, včasih se nam celo zdi, da je ljudem že pretesno na tem planetu; toda ali si moremo dati spričevalo, da smo si pametno uredili socialne razmere, da bi se izognili uboštvo? Ali se moremo pritoževati, da nam je pretesno, če je večji del zemeljske krogle neobdelan in skoro nič izrabljen? Posamezniki dostikrat trpe pri teh razmerah brez lastne krivde, toda človeštvo kot tako si je samo krivo, ker slabo gospodari na svojem planetu, in trpi vsled logičnih posledic svojega gospodarstva.

(Dalje.)

odločitve so: I. Absolutna sila orožja napravljala konec vojske; II. sila orožja napravljala prosto pot do spoznanja in tako do miru; III. absolutno spoznanje, preobrat človeka prinaša mir; IV. vojska se končava v onemoglosti. Iz tega vidimo, da sta I. in IV. le varijanti ene in iste politične metodike, in če nastopi ta ali druga slučaj, je odvisno od zunanjih okoliščin, katerih ne moremo vedeti naprej. Točka II. je običajni krompromis, tista metoda, kateri je politika skozi stoletja ostala zvesta. Preostaja točka III. O tej je treba in bo vedno in vedno treba govoriti. To je Arhimedova točka, s katero naj bi se svet spravil zopet v pravi tir. Novo spoznanje v politiki je potrebno, če svet in države na njem in v državah odzdraviti.

Kajti politika je usoda sveta; usoda vsakega posameznika. In kaj more biti nujnejše, kakor da se pečemo s svojo usodo, da pogledamo v njeno bistvo, da jo spoznamo. Zato ni treba biti politik, treba je biti »le« človek.

Resnično in dosegljivo, to sta zakona, katerih se politika, kakor trdi, drži. Če bi bilo temu tako, potem bi bil resnično »realna« politika, kakor pravi, da je Realnost, ki je najvišji zakon politike, je spadena, razjedena resnica, in dosegljivo, za čemer stremi, ne odgovarja pravi potrebi človeka. Surovine, valuta, nadvladje — to so seveda resnice, vendar ne take, da bi zaradi njih spravljali v nevarnost človeka. V trenutku pa, ko to storimo — in ta tragični trenutek je nastopil z izbruhom svetovne vojske — postanejo imenovane realitete (surovine, valute itd.) fantastične, postane »realna« politika, ki se s ciljem posesti najvišje moči bliža pogubi, fantastična. Nasprotno: za politiko, katero so človeške duše in človeštva vredne razmere najvišja resnica, za tako resnično politiko, bi vse zamotane gospodarske in nacionalne razmere nikdar ne postale nerešljivi krvavi problemi. Moč in gospodarstvo sta podrejeni sredstvi, ne glavna namena; nimata nobene večje važnosti kakor na primer prometno sredstvo, železnice. Železnica služi prevažanju ljudi. To je naravno stanje stvari. Ogrožati ljudi, da bi dosegli povišano delamoznost železnice, bi bil zločin; ljudi za ta cilj žrtvovati, je blaznost; ali končno celoten železniški promet pokončati s pasazirji vred, ker so si postavili za cilj promet in ne pasazirje, to je kaos, in v tem se enako zrcalita politika in svet.

Politika je opustošila življenje, ker ji je odvzeta resnica človeškega bistva in njegova prava potreba. Človek je notranje bistvo in njegova potreba je predvsem duševna. Dan mu je svet, da ga vlada, da si podredi vse njegove sile in se jih veseli, ali vedno s končnim ciljem: ne pozabiti pri tem pogleda k večnim stvarim. Mehanika svetovne nadvlade, kolesje sredstev za obstoj (moč in gospodarstvo) mu ne sme nikdar in nikoli zrasti čez glavo. Sedaj pa grozi razklenjen stroj civilizacije požreti človeka, njega, mojstra, ki je ustvaril stroj.

Gotovo ni bilo v božjem svetovnem načrtu iztrgati človeštvo nedolžnosti primitivnega prastanja, da bi prišel pod kolesa civilizacije. Vlade nad svetom bi se morali veseliti — to moremo le, če ostanejo večne resnice v nas žive.

Današnji človek imenuje te večne resnice humaniteto, pamet, idejo, človeštvo, svetovni mir, duh — sto pojmov ima za to, kar je združeno v enem: v Kristusu.

Današnji človek je Kristusa zgubil izpred oči in skuša svojo večno celo resnico nadomestiti z delnimi pojmi; ali to je žalostna krparija.

Od Kristusa sem ni bilo nobene večje resnice na svetu in nobena ne bo prišla. On nam je pokazal resnično življenje, vse to, kar duša potrebuje. Da človek tega ni spoznal, je njegova krivda; zato sedaj dela pokoro.

Kristus je položil težišče človeškega življenja v človekovo notranjost in božje in večno nadenj. Čisto napačno bi bilo iz tega sklepati, da tako zemeljsko razveljavlja in zanemarija, nasprotno: to je čudovito spoznanje Kristusovo, da cvete v nas pravo življenje, da gospodujemo po zemskim stvarim, ako jih ne stavimo nad svoje življenje kot najvišji cilj. Zemskemu življenju daje zmisel in preobrazbo duh. Življenje, ki ga je zapustil duh, se pa izpridi, njegova sredstva se več ne pokoré človeku, marveč se pogubno obrnejo proti njemu. Čim bolj skrbimo za pozemske stvari, tem večja je naša stiska. Čim globlje se pogrezamo v večnost in svojo dušo, tam dva nepremakljiva tečaja, s tem manjšim trudom postanemo deležni tudi časnih stvari. »Zato ne skrbite in ne recite: Kaj bomo jedli? Kaj bomo pili? S čim se bomo oblačili? Išcite najprej božjega kraljestva in njegove pravičnosti, vse drugo vam bo navrženo.«

Pozabili smo, gledati življenje v njegovi pravi preprostosti. Živimo v blodnji, da so postale razmere vsled civilizacije prekomplificirane, da bi jih mogel obvladati Kristusov duh. Ravne nasprotno je brez Kristusovega duha izgubimo go-

spodstvo nad temi razmerami in postanemo njihova žrtev. Življenje je kljub vsem civilizatoričnim oglašenostim preprosto — če ga živimo s Kristusom.

Solje matere so več vredne nego vse surovine sveta, zaradi katerih se preliva sedaj toliko solz; so več vredne — ne pred časno politiko, pač pa pred večnim Bogom. In mrljč s tihimi, bledimi, na prsih sklenjenimi rokami je večja resnica nego bitke in čini in politični dokumenti.

Toda ne samo gledanje preprostih večnih resnic smo pozabili — tudi službe ljubeče ponižnosti sta rod več ne pozn. Škoda, ki jo prizadenem svojemu bližnjemu, je moj dobiček in korist. To je temeljno načelo v politiki in mnogokrat tudi v razmerju posameznih ljudi. Gotovo, politiko silijo v to verigo dejstev, ki jo stiskajo in davijo v njej vsakega duha. Toda ta dejstva je ustvarila sama in gleda naj, kako bo strahotne vezi raztrgala!

Iz lastne moči se politiki ne bo nikoli posrečilo. Vedno bolj se bo zapletala in brez rešitve zapadla zloduhu. Nikoli ne bo našla osvobodilne poti, nikoli ne bo mogla ustvariti osrečujočega stanja in vodila bo vedno le do zlepljenih krompromisov; — razen če spozna večne resnice v človeku in nad njim ter jih povzdigne v vodilni zakon. S tem spoznanjem ni nobenega vprašanja v gospodarstvu in oblasti, ki ne bi se dalo mirno rešiti. S tem spoznanjem je danes mogoče končati vojno. Človek stoji pred veliko odločitvijo, da-li se hoče za surovine in valuto tako dolgo mesariti, dokler ne bo imelo nobenega zmisla več, če so surovine in valuta ali ne, ali pa se hoče okleniti Kristusovega duha. Če nastopi veliki notranji preobrat, če spozna politika, da je v stoletni nesrečni zablodi fantastično precenjevala stvari oblasti in gospodarstva, potem bo prišel čas za Kristusa, realnega politika.

Ministrski predsednik o prehrani.

Dr. pl. Seidler je 19. t. m. zvečer sprejel zastopnike dunajskega časopisja in jim o sedanjem položaju v prehrani povedal to-le:

V zadnjih dneh so se v Berlinu vršila pogajanja prehranjevalnega ministra dr. Paula z nemško vlado glede težav v prehrani, ki so nastale, ker je izostal dovoz iz Ukrajine in Besarabije. Pogajanja so imela uspeh, da se je nemška vlada izjavila pripravljeno, da Avstriji posodi gotovo množino žita. Nekaj sto vagonov je že na potu v Avstrijo. Ker je bila Nemčija sama šele pred malo dnevi prisiljena, da je na občuten način znižala svoje deleže moke, je s to pomočjo svoje bratsko zaveznitvo znova dokazala. Ta pomoč nam omogoča preskrbo, dasiravno pičlo. Kljub temu zaenkrat ni mogoče razveljaviti pred nekaterimi dnevi odrejenega skrčenja krušneoa deleža na Dunaju. Tudi Ogrska se je na hvalodolžen način izjavila pripravljeno, da pošlje v olajšavo prehranjevalnega položaja v Avstriji živil, posebno večje množine zgodnjega krompirja.

V zadnjih dneh odrejeno skrčenje krušne količine na Dunaju je dalo povod, da se vladi očita pomanjkanje previdnosti. Posebno se je tožilo, da se je odredilo skrčenje tako iznenada. Zato bi podal nekoliko pojasnil. Preskrba Avstrije s kruhom in moko je prizadevala vladi največjo skrb. Avstrija od svojega lastnega pridelka tudi v miru ne more živeti in je bila odvisna od zunanjeja uvoza. Slaba letina in dejstvo, da so dovozi iz Rumunije in Ogrske daleč zaostali tem, kar se je prvotno pričakovalo, je situacijo še poostri-lo, tako da smo morali že meseca januarja splošno skrčiti krušni delež. Tudi nabavi v Ukrajini so se stavile nasproti neslutene težave in dobljene množine so daleč zaostale za pričakovanji.

Zato je bila avstrijska vlada pred nekaj tedni prisiljena, da je spravila gospodarske zaloge kmetovalcev v splošno preskrbo. Nemčija se je izjavila pripravljeno, da nam zagotovi minimalno množino iz ukrajinskega, rumunskega in besarabskega uvoza, s čimer bi bila naša preskrba do srede julija vsaj za silo zajamčena. Če kljub temu ni bilo mogoče, spraviti iz Ukrajine potrebnih množin žita, ter so vsled tega nastali tisti zastanki, ki so povzročili sedanjí položaj, so temu krive ravno izredno težke razmere, s katerimi je treba v Ukrajini računati. Krivde, da je izostal ta dovoz, nikakor ne moremo napraviti Nemčiji.

Reči pač smem, da je avstrijska vlada vse storila, da bi v preskrbi kruha ne nastale vrzeli. Zadnji čas so se mogli samo še na Dunaju oddajati polni deleži kruha. Ko se je v drugem tednu junija za preskrbo Dunaja pokazala nevarnost, je vlada takoj vse ukrenila, da bi zagotovila mestu preskrbo s kruhom. Šele potem, ko potrebne množine mnoke niso pravočasno dospele, se je odredilo skrčenje. Samo temu je pripisati, da javnost ni bila prej obveščena o tej odredbi.

Vlada se je v polni meri zavedala dalekosežnosti te odredbe, do katere jo je prionala sila razmer v tej potrebnosti

merodajnih osebnosti v Berlinu in Budimpešti se je vladi posrečilo, dobiti pomoč. Tudi letošnji bogati pridelek zelenjave in začenjajoče se sadije bosta kolikor toliko olajšala prehrano. Kakor hitro se začne žetev na Ogrskem, bo najhujše prestano. Prebivalstvo, ki je tekom cele vojne kazalo svoje staroizkušeno, naravnost občudovanja vredno domoljubje, bo gotovo tudi to zadnjo začasno omejitev požrtvovalno preneslo in s tem pomagalo, da vsiljeni nam boj uspešno dovedemo do konca.

V seji dunajskega občinskega sveta dne 18. t. m. je župan dr. Weisskirchner prebral odklonilne brzojavke generala Ludendorffa, grofa Hertlinga, bavarske vlade in budimpeštanskega župana ter povedal, da je bilo minoli teden poslanih na Dunaj 29 vagonov ogrskega zgodnjega krompirja, ki so ga pa na odredbo prehranjevalnega urada poslali v Prago. — Socialno-demokratski delavski svet na Dunaju je v seji 18. t. m. zvečer med drugim sprejel sklep, da se morajo zvišati delavske plače. Obnovil je svojo zahtevo, naj se skoro sklene splošni mir in pozval avstrijsko-ogrsko vlado, naj ne bo samo vsak čas pripravljena, da stopi v pogajanja za splošen mir brez aneksij in odškodnin ter za ustanovitev lige narodov, marveč naj tudi izjavi svojo pripravljenost, da sama kakor hitro mogoče povabi vlade sovražnih dežel na mirovna pogajanja na tem temelju.

»Arbeiter-Zeitung« piše: Mora nam biti pomagano. V takšnem stanju, kot se nahaja naša preskrba z živili v provinci že nekaj tednov in od včeraj tudi na Dunaju, ni mogoče več živeti. V notranjosti ni več razpoložljivih zalog. Tudi če bi rekvirirali

to, kar je skritega, bi zadostovalo komaj za nekaj dni. Uspešno pomoč nam mora nuditi samo inozemstvo. Ludendorff je danes brzojavil dunajskemu županu, da obžaluje, ampak pomagati nam ne more. Podobno je odgovoril budimpeštanski župan posestrimskemu mestu. Toda če se v Berlinu in Budimpešti še tako branijo, morali nam bodo pomagati, ker tako kot dosedaj ne more iti dalje.

V Nemčiji so tudi skrčili odmero kruha. Toda tam dobi vsak delavec svojih sedem funtov krompirja na teden. Na Ogrskem tudi nima industrijski delavec vsega v izobilju. Toda njegov položaj se z našim ne more primerjati. Tako hudo kot v Avstriji ni nikjer. Ne Nemčija, ne Ogrska ne morejo brezbržno gledati, kako prihaja tretji v zvezi v popolnoma nevzdržljiv položaj. Pomoči, katere potrebujemo do nove žetve, nam ne moreta Nemčija in Ogrska odpovedati.

Šele pred nekoliko tedni sta sklenili Nemčija in Avstrija-Ogrska pogodbo, ki naj nas obvaruje pred nevarnostjo, ki nam preti. Avstrija-Ogrska se je v tej pogodbi odpovedala samoostojnim rekvizicijam v Ukrajini in Besarabiji in je prepustila vse dobavljanje Nemčiji. Zajamčila nam je kritje naših žitnih potreb. Obvezala se je, da nam bo dala žito iz svojih lastnih zalog, če ne bo dovolj dobila v Ukrajini, Besarabiji in Rumuniji. Ta slučaj je nastopil sedaj. Kakor poroča urad za ljudsko prehrano, pa nam je dala dosedaj Nemčija 2000 vagonov moke premalo. Tu je vir trenutne poostitve naše bede. Če zahtevamo od Nemčije pomoči, zahtevamo predvsem, kar nam gre v smislu pogodbe.

Ofenziva proti Italiji.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 19. junija. Uradno se poroča: Južno krilo vojne skupine maršala Borojevića je, trajno napredujoč, pridobilo novih uspehov. Kanal Fosseta so na nekaterih točkah prekoračili. Italijan zastavlja vse sile, da bi zadržal naše prodiranje. S tesnih prostorov so privedli ujetnike množičnih različnih čet. Srditi sovražni napadi, ki so jih posebno na obeh straneh železnice izvajali zelo žilavo, so omagali s težkimi izgubami deloma v našem ognju, deloma v boju moža z možem. Divizije generalnega polkovnika nadvojvode Jožefa so pri Sovilli na južnem vznožju Montella prebile več italijanskih črt. Število ujetnikov se množi.

Na fronti v gorah je sovražnik vnovič srdito naskakoval postojanke, ki smo jih dne 15. t. m. vzeli med Piavo in Brento ter jugovzhodno od Asiaga. Sovražnik kljub velikim žrtvam ni nikjer mogel prirediti uspehov.

Tudi na Dosso Alto so Italijani vedno in vedno zman napadali. Na tirolski zahodni fronti artiljerijski boji.

Načelnik generalnega štaba.

Italijansko poročilo.

Rim, 18. junija. (Kor. ur.) Uradno: Na fronti v gorah je sila bitke nekoliko ponehala, pri Piavi se je pa včeraj povečala. Tretja armada je zadržala krepak sovražni sunek. Krvavo so odbili ponovne sunke, da bi prišli nasproti Mare-radi in Candalinu na desni breg reke. Divje in brez odmora je divjal boj od Fossalte in Caposile. Strašni sovražni napadi so se menjavali z našimi protinapadi. Močno pričeto napredovanje je zlomil naš odpor in zadržala naša protiofenziva. Boj se je končal šele pozno ponoči. Hrabre čete armade so bile težko preskušane, toda sovražnik ni mogel razširiti male globine ozemlja, na katerem divja boj že štiri dni. Ujeli smo 1550 ujetnikov. Letalci so neumorno delovali in so posegali učinkujoče v bitko, dasi je deževalo kakor ob vesoljnem potopu. Na severnem robu Montella smo držali, kar smo zasedli ob reki do Case Serene. Sovražnik je podvzel popoldne s severovzhodnega dela Monte Sfero dva napada v smeri proti jugozahodu in jugovzhodu. Prvi napad smo popolnoma zadržali vzhodno od točke 2791 severovzhodno od Gianere, drugi napad smo zadržali neposredno južno od železniške proge San Mauro-San Andrea. V Grappi smo odbili sovražne delne napade in izvajali z uspehom presen. napade. Ujeli smo približno 100 ujetnikov. Popolnoma smo zadržali sovražne sunke pri vzhodu v dolino Brento in vzhodno od doline Frenzella. Naše čete so izrgale sovražniku na južnem robu Asiške visoke planote Pizzo Reazza in višine jugovzhodno od Sasso, kjer so ugrabile približno 300 ujetnikov. Naši oddelki in francoski kontingenti so močno napadali in osvojili višino Costo Lungo in privedli ujetnikov. S številnimi ujetniki so se zahodno od tam vračale angleške čete. Občudovati moramo naše in čete naših zaveznikov v bitki. Od Stillserjocha do morja je vsa kda uumeval, da sovražnik ne sme prebiti.

× × ×

Italijani prejkoslej osredotočujejo svoje napore proti Conradovi armadi in izvajajo protinapade, ki pa 18. t. m. kljub velikim žrtvam niso uspeli ne med Piavo in Brento, ne jugovzhodno od Asiaga, in tudi ne na Dosso-Alto, dasi so tam pomnožili svoje sile s 14. angleškim zborom in z dvema francoskima divizijama. Desno avstrijsko krilo v gorah vežejo orjaške sovražne sile, katerih ni mogoče čez noč omajati in se zato tam bojni položaj ni spremenil. — Borojevićeva armada: levo naše krilo je predvčerajšnjim razširilo svoje uspehe ob prekopu Fosseta, ki vodi od železniške postaje Fosseta vzhodno od Meola v južnozahodni smeri k Taglia del Sile. Ob prekopu gre za obrambo zelo pripravna cesta, ki so jo izrgali naši sovražniki že 17. t. m. Čete generalnega polkovnika nadvojvode Jožefa so prebile pri Sovilli ob južnem vznožju Montella več italijanskih črt. O važnosti Montella piše dopisnik »Daily Telegrapha« iz italijanskega glavnega stana: Montello v sovražnih rokah ogroža s krila in za hrbtom vse italijanske postojanke, ki branijo Piavo. Bitka je divjala predvčerajšnjim na celim italijanskem bojišču.

Nezgoda nadvojvode Maksa.

Bolcan, 18. Znano je, da so vzeli oddelki nadvojvode Maksa z naskokom 15. t. m. Dosso Alto. Nadvojvoda Maks je opazoval boj s strani. V neposredni nadvojvodi bližini je razpočila granata; zračni pritisk je nadvojvodo poškodoval uho, a nadvojvoda kljub temu poveljuje dalje.

Bitka na Francoskem.

Berlin, 19. Uradno: Vojna skupina kraljeviča Rupreta: Pehota je živahno poizvedovala. Odbili smo delne sovražne napade ob Nieppskem gozdu in severovzhodno od Bethune. Topovski boj je oživil le v nekaterih odsekih.

Vojna skupina nemškega cesarjeviča. Izjalovil se je napad francoskih polkov, katerega so izvedli zgodaj jutraj jugovzhodno od Villersa. Navali v severovzhodnem delu Dollerskega-Cotteretskega gozda, kateri so se podnevi večkrat ponavljali, so potisnili našo vzhodno od Montgobenta spredaj ležečo črto nekoliko v notranjo deželo nazaj. Več sovražnih stotnij je napadlo v Clignonskem odseku severovzhodno od Chateau-Thierryja, napade so odbile naše prednje straže. Artiljerija in metali min so močno presenetljivo obstreljevali sovražne naprave pri Reimsu; oddelki pehote, ki so nato napadali, so privedli 50 ujetnikov.

Včeraj smo sestrelili 23 sovražnih letal in 3 pritrjene zrakoplove. Stotnik Berthold je priobčil svojo 35., poročnik Bel-tiers svoj 22. zračno zmago.

Podmorska vojna.

Berlin, 18. Uradno: Na Sredozemskem morju so potopili naši podmorniki šest parnikov in 4 jadrnice, ki so obsegali skupno 24.500 ton.

Angleški državniki o vojski.

London, 19. (K. u.) Reuter: Bonar Law je predložil spodnji zbornici predlogo o kreditu 500 milijonov funtov šelingov. O splošnem položaju je podal sledeči pregled: Zadnji dogodek v sedanjem velikem boju je avstrijska ofenziva v Italiji. Naši sovražniki nimajo prav, če mislijo, da bi vsak večji uspeh na tej fronti zelo, da celo odločilno vplival na celo bojno fronto v Franciji. Sovražnik po treh dneh ni dosegel ciljev, ki jih je nameraval doseči prvi dan. Vrhovnega poveljstva ne skrbi izid borbe, a prežgodno bi bilo trditi, da je nevarnost minula. Napad Nemcev je bil tako pripravljen in silen, da je vzbujal največje skrbi. Nemci so zasledovali tri velike strategične smotre: prvi je bil Pariz, drugi pristanišča ob Kanalu in tretji ne le poraz zavezniških armad, marveč so nameravali prerezati zveze med angleškimi in francoskimi četami. Nobenega navedenih strategičnih smotrov niso dozdaj dosegli, kar smemo upravičeno smatrati za zmago naših čet. Nemški načrt je zasledoval brez dvoma tudi, da se izrabijo rezerve zaveznikov, predno jih morejo Američani ojačiti, a ameriške čete so že prišle. Nevarnost podmornikov še obstoja, a ni niti najmanjše nevarnosti, da si izstradanjem podvržejo Anglijo. Število ameriških čet, ki bodo najbrže prihajale ta in vsak nadaljni mesec, je tako veliko, da smo pred enim ali dvema mesecema mislili, da je to popolnoma nemogoče. To je odločilno dejstvo cele vojske. Trenutno je nastal odmor, a kmalu sledi novi udarec. V bodočih mesecih se odloči sedanjí boj. Če Nemci v tem času ne dosežejo nobenega navedenih treh smotrov, bodo izgubili vojsko. Bodočnost naše dežele in sveta zavisi od bodočih tednov.

Asquith je izjavil, da zahteva korist zaveznikov, če se od časa do časa deželi kolikor mogoče natančno pojasni razvoj vojnih dogodkov in splošni vojni položaj. Kljub osrčujočim razmotrivanjem državnega zakladnika preveva Asquitha le čuvstvo, da je položaj najnevarnejši, odkar se je pričela vojska.

Sprememba v poveljstvu solunske armade.

Pariz, 19. (K. u.) Višje poveljstvo orientalske armade je prevzel mesto generala Guillaumonta general Franchet d'Esperay.

Sibirija proti boljševikom.

»Vossische Zeitung« piše: Protirevolucionarji in Čehi so strmoglavili v zahodni Sibiriji boljševike. Brzojavna zveza z zahodno Sibirijo je prekinjena, Čehi so se polastili brzojava in vzeli Omsk. Pri Omsku, Jekaterinoslavu in pri Alfi se bijejo težki boji. Dve prednji straži sta poročali svetu ljudskih komisarjev v Moskvi: Boljševike so v Sibiriji strmoglavili. Vlada začasna sibirski vlada, ki skliče konstituantno, ki bo sklepala, kako naj se uredi razmerje s Sibirijo. Sibirski vlada je pripravljena zalagati Rusijo s kruhom, a le s pogojem, da sovet ljudskih komisarjev proti Sibiriji vojaško ne nastopi. Z ozirom na to brzojavko je odgovoril Ljening z oklicem vsem, v katerem napoveduje, da se svet ljudskih komisarjev ne bo pogajal s protirevolucionarji in da korakajo proti Sibiriji čete. Ljening v tem oklicu ostro napada Francoze in pravi, da ruski, češki in francoski imperialisti ruske revolucije ne bodo premagali z lakoto. Ljening pripoznava, da so protirevolucionarji zasedli Samaro in Novonikolajev in očita Čehom, da jih podpirajo angleški in francoski borzijanci. V okrajih ob Volgi in na Uralu je Ljening mobiliziral zadnjih pet letnikov, v Moskvi pa artiljerijo in inženirsko četo. Končno pravi, da protirevolucija s pomočjo Čehov ne bo strmoglavila sveta ljudskih komisarjev.

Moskovski listi poročajo, da so angleški, francoski, italijanski in ameriški zastopniki protestirali pri moskovski vladi proti razorožbi Čehov in izrazili nado, da ruska vlada ne namerava izzvati diplomatske spora z državami entente. Pozornost vzbuja, ker se demarše ni udeležil japonski poslanik. Precej po demarši entente je obiskal v imenu nemškega veleposlaništva dr. Ritzler ljudski komisariat. Dr. Ritzler je opozarjal, da se mora z ozirom na vstajo Čehov sklepati, na navzočnost ententnih čet v Rusiji, kar nasprotuje določilom v Brest Litovskem sklenjenem pogodbi. Rusija je ali brez moči in ne more izpolniti svojih obveznosti; če je temu tako, bo podvzela Nemčija primerne korake; ali pa vežejo Rusijo tajne pogodbe z entento,

če je temu tako, se bo smatrala za vojskujočo se stranko. Ljudski komisar Čičerin je izjavil, da se bo rešil češki dogodek človekoljubno. Če se bo poravnal spor, še ni gotovo, ker so stavile tako ententa kakor osrednje velesile zelo ostro vprašanje.

Izgredi na Dunaju.

Dunaj, 19. junija. (K. u.) »Korespondenca Wilhelm« poroča: Z ozirom na ponedeljek uveljavljeno odredbo o skrčenju krušne racije, so, kar se mora obžalovati, v nekaterih okrajih posebno mladoletni elementi prirejali izgrede na cesti, kakor na primer so ustavljali vlake poulične železnice in tvornice, napadali krušne vozove. Policijsko ravnanje zato resno pred takimi izgredi sviri, ker je odločeno najstrožje nastopiti proti vsem kršitvam javnega miru in reda, in če bi bilo potrebno, z najstrožjimi ukrepi postopati. Posebno se pozivajo starši, varuhi, mojstri in drugi, ki so dolžni skrbeti za druge, naj zadržujejo od ceste njih skrbstvo zaupane osebe, da se ne bodo morali podvzeti vsled počenjanja neodgovornih elementov ukrepi, vsled katerih bi trpelo tudi mirno in pametno prebivalstvo.

Politične novice.

+ Izjava. Podpisani s tem preklicujem svoj podpis pod takozvano »slovensko katoliško deklaracijo« od dne 3. aprila 1918. in izjavljam, da ostanem zvest pristaš S. L. S. in navodilom svojega knezoškofa. — V. Spodnji Idriji, dne 19. junija 1918. — Ignacij Breitenberger, kaplan.

+ Kranjski deželni odbor in Jugoslavija. Dež. odbornik dr. Triller nam piše: V včerajšnji seji deželnega odbora je predlagal začasni namestnik deželnega glavarja g. dr. Lampe ex praesidio v imenu vsega deželnega prebivalstva oistro izjavo zoper protiaustrijsko agitacijo jugoslovanskih emigrantov pod vodstvom dr. Trumbića. Besedilo izjave, kateri naj se pridruži vse občine v deželi, bo čitati v uradnem komunikatu deželnega odbora. Jaz sem zahteval, da se mora sprejeti v izjavo hkrati tudi brezpogojna izpoved deželnega odbora za majniško deklaracijo, ker bi sicer morala napraviti izjava vtis, da kranjski deželni odbor prezira zahtevo po samostojni jugoslovanski državi, katero je sam deželni glavar dvakrat podpisal kot državni poslanec in kot načelnik S. L. S. Večina deželnega odbora je to mojo zahtevo odklonila z motivacijo, da bi za tako izjavo ne mogel glasovati nemški deželni odbornik g. grof Barbo, niti bi je ne mogle sprejeti nemške občine v deželi. Izjava pa da bo imela zaželjeni efekt le, ako bo soglasna. Seveda je bila izjava na to, po odklonitvi po meni predlagane dopolnitve sprejeta vendarle samo z večino in brez mojega glasu. Ker nisem gotov, v koliko bo to razvidno iz oficijalnega komunikata, štel sem si v dolžnost, da sporočim javnosti predstoječe pojasnilo. Opravičbe svojega postopanja bodisi napram svojim volilcem, bodisi napram državi se ne bojim. — V Ljubljani, dne 20. junija 1918. — Dr. Karel Triller, deželni odbornik. — Opomba uredništva: Predlog deželnega odbora je prišel malo pozno. Vse naše ljudstvo in vse občine so se izjavile za majniško deklaracijo, torej za Jugoslavijo pod žezlom Habsburžanov. Deželni odbor se ni izjavil zanj — pač pa se je splašil sedaj zaradi Trumbićevih letakov. Ali ceni naše ljudstvo tako malo, da mu podtika, da bi mogli ti papirji spremeniti njegovo mišljenje? Vojno vodstvo je v uradnem poročilu priznalo, da so vsi taki poskusi na fronti, bili brezuspešni — deželni odbor pa insinuiral Kranjcem, da bi mogli v zrak vrženi lističi g. Trumbića, ki so prav tako ne-realni po svoji vsebini, kakor nerodni v svoji frazeologiji, spremeniti njih državno-pravno stališče.

+ Poljsko kolo. Kot kandidati za predsedništvo Poljskega kola se imenujejo grof Baworowski, baron Goetz in Tertil.

+ Poljaki za nerazdeljivost Galicije. Poljaki zastopajo stališče, da je brest-litovska pogodba spričo dejstva, da Ukrajina svojih dolžnosti glede prehrane ni izpolnila, izgubila svojo veljavo. Sedaj je pravi trenutek, da se izpremene morebitni dogovori glede upravne ločitve Galicije. V tem zmislu pritiskajo sedaj Poljaki na zunanega ministra.

+ Prizadevanja Twardowskega. Dne 19. t. m. popoldne je imel minister za Galicijo pl. Twardowski pogovor z načelnikom nemškonalne zveze dr. Wald-

Usako uro en milijon

To je mnogo premalo

bi bilo 240 milijonov v desetih dneh.

za osmo vojno posojilo. Ali ste že podpisali?

nerjem; gre za obnovev pogajanj med Nemci in Poljaki. Istočasno se je pogovarjal z različnimi galiskimi zastopniki neki član gospodke zbornice, vendar ne v imenu nemških strank.

— **Za saborskega poslanca** je bil dne 17. t. m. izvoljen pri nadomestnih volitvah v volilnih okrajih Srb v Liki bivši podpredsednik bosenskega sabora Danilo Dimović.

— **Kriza v dunajski aprovizaciji.** Minister za prehrano dr. Paul je v Berlinu dosegel, da pošlje Nemčiji Avstriji 1000 vagonov krušnega žita; 500 vagonov je že na potu. — Na prošnjo dunajskega župana za krompir je odgovoril bavarski notranji minister dr. pl. Brettreich brzojavno, da radi težavnega položaja v lastni deželi Bavarska tej prošnji ne more ugoditi.

— **Ogrska pošlje živil.** Ogrski ministrski svet je v seji dne 18. t. m. sklenil, da bo Ogrska poslala na Dunaj velike množine zgodnjega krompirja. 10 vagonov se je že odpeljalo, 20 jih sledi takoj. Razen tega pošlje Ogrska v rudniške kraje velike množine jedilnega olja in umetne masti. Vlada se je izjavila pripravljeno, poslati v Avstrijo znaten kontingent govedi.

— **Nova pogodba za dobavo živil iz Ukrajine.** Avstrijski-ogrski in nemški poslanik sta 17. t. m. v Kijevu podpisala pogodbo o ustanovitvi ukrajinskega sveta za živila, ki enostavno ureja nabavo živil in krmil v Ukrajini in preskrbo tamkaj stoječih čet, mest in industrijskih središč, kakor tudi izvoz v osrednje države.

— **Vladni list — proti Ogrski.** Visoko oficijozna »Wiener Allgemeine Zeitung« je objavila članek, ki pripozna, da so se naprave v prehrani velike napade, a naj se ne napada vlade, ker je odpovedala celo Nemčiji glede na transporte iz Ukrajine. »W. A. Z.« se je celo toliko osokolila, da je zapisala Ogrski očitek, da ne postopa z Avstrijo tako kakor v mirnih časih. Spoznanje prihaja precej pozno.

za, varujoč naše gospodarske interese, tešnjeje sklone in za daljši čas. Ob tem pa hočemo ohraniti svojo popolno svobodo v razpolaganju in svojo suverenost. Pogodbe, ki jih bomo sklenili, nas ne bodo ovirale, da tudi svoje odnose z drugimi državami ohranimo in poglobimo. Carina se mora kolikor mogoče znižati in ohraniti le v toliko, v kolikor je za zavarovanje produkcije neobhodno potrebno. Kjer naši gospodarski interesi carine ne zahtevajo brezpogojno, bodi promet prost tudi preko carinskih meja. Kot podlaga sedanjim pogajanjem služi elaborat, ki so ga izdelali ogrski gospodarski strokovni krogi.

— **Med Bolgarijo in Ukrajino** se razvijajo prijateljski odnosi in bodo kmalu imenovali ukrajinskega poslanika v Sofiji.

— **Reorganizacija ruske armade.** Curih, 17. junija. Švicarska brzojavna agencija poroča iz Petrograda: Pri posvetovanjih o reorganizaciji ruske armade, katerih so se udeležili znani vojskovodje, je izjavil general Brusilov, da je edina pot do reorganizacije ruske armade nabiranje prostovoljcev. Nameravana uvedba splošne službene dolžnosti je pri sedanjem kritičnem stanju mas neizpeljiva. Brusilov je predlagal, naj se odpravi načelo volitev v armadi, odpravijo vojaški odbori, obenem je izjavil, da je iluzija pričakovati od novoorganizirane armade takojšnjo usposobljenost za boj. General Bielkovič je povdarjal, da je »drill« neobhodno potreben za pravo vojaško izvežbanje.

— **Trockij.** V »Reichsposti« čitamo: »Golos Kijeva« poroča: Znani voditelj revolucije iz leta 1905. Hrustalev-Rosar priobčuje senzacionalno brošuro, v kateri primerja Trockega z Azevom. Hrustalev dokazuje, da je Trockij deloval že l. 1903. kot agent-provocateur in vohun. O odkritjih Hrustaleva razpravlja obširno rusko meščansko časopisje. Prinašamo to vest »Reichsposti« samo kot senzacijo.

— **Japonci izkrcali čete na južnem Kitajskem.** »Reuter« poroča iz Tokija: Vsled nemirov v Svatovu na južnem Kitajskem (blizu Honkonga) so Japonci 9. junija izkrcali svoje čete. (Frankfurter Zeitung.)

— **Peticija za mir.** V Rim je došla peticija nizozemskih žena, s katero prosijo, naj papež privede do miru. Peticija se je odposlala tudi vojskujočim se državam in kraljem nevtralnih držav.

— **Angleška kupila vso avstralsko volno.** »Daily Chronicle« poroča iz Melbourne: Angleška vlada je kupila vso v Avstraliji pridelano volno za čas vojne in eno leto po koncu vojne. Gre za velikanško vrednost. Samo volna dveh strižbovac znaša nad sto milijonov funtov šterlingov.

— **Nepoklicani branitelji morale.** Podmaršal pl. Rieger je v »Streffleurs Militärblatt« priobčil članek, v katerem prihaja do zaključka, da mora za bližnjo bodočnost zaenkrat še veljati geslo: Oborožujemo se! To pa ne samo za vojno z orožjem, marveč tudi za obrambo proti preteči gospodarski vojni in v varstvo — morale, ki je po žalostni zaslugi alijerancev med vojno popolnoma propadla. Na to zadnjo točko utemeljevanja odgovarja »Militärische Rundschau«: »V varstvo ogrožene morale naj se torej oborožujemo? Kaj smo mi, ravno mi v Avstriji-Ogrski vzeli moralo v najem? Je-li pri nas doma, v deželi največjih vojnih zaslužkarjev, najnesramnejših vojnih dobičkarjev, najgolejše sebičnosti, zgledne skrivne kupčije, splošnega hrčkarstva, politične korumpiranosti in protekcije, v deželi najtrdovratnejših navijalcev cen in najpopustljivejših oblast, dirkališčnih škandalov in borznega malharstva, hazarderjev in vedeževalk na karte, poštnih tatov in železniških roparjev, najnesposobnejše uprave in najbolj nazadnjaške birokracije, kriččega vzpenjaštva in dobičkarške filozofije, v deželi boga Vzemi in cesarskih svetnikov, reševalcev malega moža in braniteljev naših prijetnih specialitet itd. itd. Morala, ki jo hočemo mi braniti, mora biti čedna! Taka morala naj bo radi nas mirno ogrožena.«

— **Nezadovoljnost s Clemenceaum.** »Kölnische Zeitung« javlja iz Berna: Iz Pariza poročajo, da so s Clemenceaum vedno bolj nezadovoljni in da mu bo sledil Briand.

Dnevne novice.

— **Za častnega občana zdravniške občine Bled** je bil 10. t. m. izvoljen presvetli knezoškof dr. Anton Bonaventura Jeglič.

— **Konstituiranje »Odbora slovenskih, hrvatskih in srbskih žen za sirote« v Zagrebu.** Akcija za nameščenje naše dece iz opustošenih krajev na Hrvatskem, se razširja vedno bolj ter se približuje pomenu te akcije, rešiti občenarodno vprašanje na način, ki bi bil največjega pomena za naše gospodarsko in kulturno življenje tudi po vojni. Voden od te misli se je konstituiral 14. t. m. Odbor slovenskih, hrvatskih in srbskih žen. Izbran je sledeči upravni odbor: Predsedništvo: gospe Zlata Kovačevića, Jelena Čukova in Pipa Arko-Tavčarjeva; tajništvo: dr. Gjuro Basariček, Jerko Čulić in dr. Vladimir

Knaflič; blagajničarki: gospe Krista Gjorgjevičeva in Jelka Peršičeva; poslovodja: Niko Bujas; nadzorovalni odbor: gospe Emka Krsteljeva, Jelena Basaričkova, Pavla Bošković-Novakova in g. dr. Ivo Orlič. Odbor šteje 50 članic in članov. Namen mu je, da kot akcijski odbor Središnjeg Zemaljskog Odbora u Zagrebu skrbi za slovensko, hrvatsko in srbsko deco, ki pride na prehrano na Hrvatsko in v Slavonijo, ter da dobi kolikor mogoče sredstev zlasti za obleko in obutev deci.

— **»Ne odjedaj kruha bolnim in revnim otrokom!«** »Resnica« piše pod tem naslovom: Povodom zadnje veselice v »Unionu« je bilo v »Marijanišču« iz 1000 kilogramov bele moke spečenega voz belega kruha. Ta beli kruh so na veselici prodajali veselicarjem. Bolniki ne morejo dobiti v Ljubljani belega kruha, revnim otrokom nedostaje koruznega — v »Marijanišču« pa peko bel kruh za vina nasičene veselicarje. To je v sedanjem času nekaj tako nečuvenga, da bi bilo treba v tako korupcijo poštno posvetiti. — Resnica je: Nekaj dobrih duš je nabralo 98 kg moke in prosilo, naj jim v »Marijanišču« spečejo iz te moke kruha za veselico, prirejeno v prid slovenskim slepecem in invalidom. To je zavod storil in je prejel kot nagrado 100 kron, nekaj kruha in nekaj moke. O odjedanju kruha bolnim in revnim otrokom torej ni govora. — Prelat A. Kalan, vodja Marijanišča.

— **Apostolstvo sv. Cirila in Metoda.** Gg. poverjeniki dobijo »Apostolski molitvenik« za člane Apostolstva po znižani ceni samo še do 15. julija, ako naročijo več izvodov skupaj naravnost pri Apostolstvu. Pozneje se bo dobival molitvenik samo v knjigarnah.

— **Našim pedagogom v album:** Pri korenini je treba iztrebiti zlo. Naši fantje vstopajo v gimnazijo in realko s svojimi pristnimi slovenskimi imeni. Krstni listi kakor tudi ljudskošolska izpričevala jih označujejo z Janezi in Jožefi. Na slovenskih srednjih šolah, kjer se izdajajo nemška izpričevala in nemška šolska izvestja, pa je seveda treba predprijeti »šimelnu« primerno tudi domača krstna imena. Tako se dogaja, da hodijo naši maturanti že skozi desetletja na univerze z izpričevali kakor Johann Kranjec aus Schweinsgörs in Josef Dolenc aus Nussdors. Tu bi naši pedagogi pokazali lahko malo več narodne zavednosti, maturante in druge srednješolce pa opozarjamo, da zahtevajo, naj se njihova krstna imena, priimki in rojstni kraji pravilno slovensko beležijo i v izpričevalu i v izvestju, da jim pozneje ne bo treba na podlagi izpričeval prositi v lastni državi služb s tujimi imeni.

— **Spremembe pri oo. jezuitih.** Superior je postal preč. g. p. Viktor Kopatin. Prejšnji superior p. Janez Kunstelj odide v Celovec. Istotako je odšel stolni pridigar p. Jožef Metzger v Celovec.

— **Zahvala.** Uradništvo vojno-žitnega zavoda v Ljubljani je podpisano namesto večja na grob pokojnega Antona Jovana izročilo 240 K za reveže naše župnije. Podpisani se najiskreje zahvaljuje za velikodušni dar. V št. Vidu nad Ljubljano, junija 1918. V. Zabret, župnik.

— **Notarska vest.** Za notarja v Senožečah je imenovan notarski kandidat Franc Suša.

— **Koča S. P. D. na Veliki Planini.** Slovensko planinsko društvo objavlja, da se otvori planinska koča na Veliki Planini nad Kamnikom v soboto, dne 22. junija. Koča bo oskrbovana in je založena s potrebnimi živili in izborna pijačo. Oskrbovala jo bo tudi letos gospa Madonova. Priporočajo se poset Velike Planine, kamor je posebno mimo sv. Primoža lahek pristop in kjer je zelo bujno razvita planinska flora. Koča ostane oskrbovana do konca septembra.

— **Baronstvo** je podelil cesar vdovi velikega admirala Hausa in njenima sinovima višjemu zdravniku v r. dr. Otonu Hausu in rez. nadporočniku Leonu Hausu.

— **Direktna poštna zveza med Poljsko in Rusijo.** »Wiener Allgemeine Zeitung« poroča: Iz Varšave brzojavljajo: Uvedena je med Rusijo in Poljsko zopetna direktna poštna zveza.

— **Ivo Vojnović izgnan iz Prage.** Hrvatski pesnik Ivo Vojnović, ki se sedaj nahaja v Pragi, je dobil od policije nalog, naj jo zapusti v 24 urah.

— **Za dr. Krekov spomenik** so nabrali v Banjaluki v Bosni 1756 kron. Med darovatelji sta tudi tamošnji škof, frančiškan Jozo Gavrič, ki je daroval 100 kron in pravoslavni metropolit Vasilije Popović, ki je daroval 50 kron.

— **Iz D. M. v Polju.** Dne 16. t. m. so našli truplo onega vojaka, ki je dne 9. t. m. v Ljubljani poleg Zg. Kašlja utonil. Fant je bil edini sin vdove. Truplo so odpeljali na pokojnikov dom na Češko. — Danes 18. t. m. je na ravno istem mestu utonil vojak v Zg. Kašlju nastanjen batarije N. Kotolač, doma iz Kopitela, okraj Ičin na Češkem, star 19 let. Prišel je pred dvema dnevooma z dopusta od doma. Pokopali ga bodo na pokopališču pri D. M. v Polju. Truplo vtopljenega so našli takoj. — Vojništvo na postaji Zalog se je na-

vadilo streljati divjačino v bližini kolo-dvora, pri tem pa pozablja na ljudsko varnost; tako so prifrčale tri krogle v neposredno bližino hiš v Vevčah in je bila Kristina Plankar v veliki smrtni nevarnosti. Take brezobzirne igrarje naj bi vojaštvo opustilo, ker vendar ne gre, da bi se za zabavo nekaterih izpostavljalo življenje ljudi v nevarnost, posebno sedaj, ko je ljudstvo do pozne noči na polju. Ljudje se trudijo na polju in so v vedni smrtni nevarnosti. Tudi se čuje, da uničuje vojaštvo med Vevčami in Fužinami z ročnimi granatami ribe v Ljublanici. To je nepregledna škoda, kajti poleg velikega števila rib, ki so odrastle, se pokonča na milijone mladega zaroda, zato naj bi to strogo prepovedali, kajti ribolov bo na ta način za dolgo časa uničen.

— **Jajčna jed iz 300 jajc.** Iz Steyru poročajo z dne 12. t. m.: Četovodji Eckerju so tukaj zaplenili 300 jajc, ki jih je hotel utihotapiti v košari na Dunaj. Nenadoma pa pograbi četovodja košaro, trešči ves divji ob tla in zavpije: »Tudi vi ne boste imeli ničesar!« Vsa jajca do zadnjega so se razbila. Razen tega je bilo v košari tudi 11 kilogramov masla; torej gotova jajčna jed.

— **Drage vžigalice.** Dunajski listi poročajo, da se bodo vžigalice zopet podražile. Doslej je stala škatljica vžigalic 6 vinarjev, sedaj se bo cena povišala na 8 vinarjev. Davek na vžigalice je povišan, material in delo se je zvišalo za 100 odstotkov. Dočim prodajajo na Dunaju vžigalice po 6 vinarjev, prodajajo na Hrvatskem po 20, 24, 30 in 40 vinarjev, v Bolgariji in Turčiji po 60 vinarjev.

— **Lovska vest.** Na 28. junija 1918 določena dražba občinskega lova Studenec-Ig se ne bo vršila.

— **Brez češenj in jagod** je Zagreb. Vzrok: maksimalne cene.

— **Sprejme** se za svojo k neki družini na Dolenjskem deklica v starosti od 3. do 6. let brez staršev. Deklici bi se zelo dobro godilo.

Ljubljanske novice.

Ij 600 let star zvon v stolnici. Med drugimi rekviriranimi zvonovi je ležal v Zalogu zvon izredne starosti, ki so ga bili prenesli iz Dalmacije. Vladni svetnik dr. Gniers je to znamenito starino zapazil in jo dal prenesti v zvonik ljubljanske stolnice, kjer visi sedaj.

Ij **Sprememba pri vojaškem štacijskem poveljstvu.** Z današnjim dnem je zapustil polkovnik Stefan Weingraber pl. Grodek mesto vojaškega štacijskega poveljnika. Prestavljen je na lastno prošnjo k četi na fronto kot poveljnik nekega pešpolka. Za vojaškega štacijskega poveljnika je imenovan viceadmiral grof Henrik Benign in Müldenbero, ki je danes prevzel poveljstvo.

Ij **Razsvetljave — vsaj za silo** — prosimo stanovalci Kolizeja. Ne apeliramo na g. lastnika, ker vemo, kako je, ampak varnostno oblast opozarjamo na veliko nevarnost v slučaju ognja v tej hiši ob ponočnem času. Pomisliti je treba, da stanuje v tej kolosalni stavbi na stotine ljudi, ki bi bili ob požaru vsled teme in kompliciranih izhodov te čudno zidane stavbe zmedeni in bi nastala nepopisna panika. Pa tudi sicer bi par svetilk moralo vsakakor goreti, da bi se ljudje ne zaletavali eden v drugega. Da bi pa stanovalci pri današnjih razmerah s seboj nosili svetila, pa ni zahtevati. Merodajni krogi naj si — če jim še ni znano — položaj ogledajo, in uverjeni smo, da bodo spoznali potrebo takojšnje odprave.

Ij **Oderuške cene.** Pod tem naslovom prinašamo na drugem mestu dopis »Grazer Volksblatta« iz Hartberga, da stane tam kokoš 26 K, kilogram fižola 7 K, kilogram ajdove moke 8 K. Kako pa je pri nas? Kokoš stane 30 do 40 K in še več, fižol prodajajo po 12 K kilogram, ajdove moke pa sploh ne dobiš za noben denar. Kako naj imenujemo te cene, če so one tam oderuške?

Ij **Umrli** so v Ljubljani: Frančiška Strazar, mestna uboga, 69 let. — Fran Bukovnik, asistent Mestne hranilnice, 28 let. — Anton Ahlin, predelavec, 68 let. — Marjeta Trojanšek, delavčeva žena, 57 let. — Frančiška Frank, krojačeva žena, 44 let. — Karel Vesel, čevljar - hiralec, 49 let. — Terezija Urlih, posestnica, 67 let. — Ivan Vagaja, poštni nadkontrolor v p., 74 let. — Antonija Adamič, uradnikova soproga, 72 let. — Ivan Mejak, dninar, 55 let. — Janez Bremic, kajzar, 65 let. — Frančiška Miklavčič, služkinja, 17 let.

Štajerske novice.

š **Ze zopet »Volkstag«.** Dne 10. t. m. se je vršilo v Judenburgu posvetovanje zastopnikov raznih nemških društev radi sklicanja nemškega »Volkstaga« za gorenjo Mursko dolino. Sklenili so, da skličejo »Volkstag« v Judenburg. Dneva še niso določili. Pač pa je že obljubil znani mariborski dr. Mravlag, da bo govoril. S tem je že zagotovljeno, da bodo na shodi

pridno zabavljali proti jugoslovanskim veleizdajalcem.

š **Brez kruha** je danes Maribor, ker nimajo prav nič moke, da bi ga spekli. V petek in soboto bo zopet kruh.

š **Vojaka-vlomilca v trafiki.** Dne 16. t. m. sta vlomila dva vojaka v zaklenjeno stanovanje trafikantnje Kajetane Pavlič v Mariboru, Dravska ulica 15, in odnesla raznega perila in obleke v vrednosti nad 5000 kron. Pavličeve tisti dan ni bilo doma, ampak se je odpeljala v Gradec. Ko se je vrnila domov, je našla vlomljena vrata in vso hišno opravo premetano; celo perilo s postelj sta tatova odnesla. Kakor izjavljajo hišni stanovalci, so videli v hiši kmalu po odhodu Pavličeve dva vojaka, ki sta hodila večkrat dopoldne iz hiše z nabasanima nahrbtnikoma. Tatovoma so na sledu.

š **Smrtna nesreča na železnici.** Iz Velike Nedelje poročajo: Dne 14. t. m. je hotel skočiti tukaj iz brzovlaka neki 29-letni, iz ruskega ujetništva se vračajoči vojak; pri skoku je padel tako nesrečno, da si je razbil glavo, polomil roke in noge in obležal mrtev. To je tekoma par mesecev že tretji slučaj, da so domov se vračajoči vojaki vsled nepredvidnosti našli smrt.

š **Ulom v klet.** V Mariboru na Elizabetni cesti št. 15 stanujoči baronici Alice Hippisch so odnesli neznani tatovi iz kleti več obleke in perila v skupni vrednosti 2500 K. Ulom so neznani tatovi izvršili ponoči.

š **Kot morilec aretiran.** Vsled suma, da je izvršil umor na posestnici Mariji Fuchs v Grambachbergu, so aretirali v Mariboru preteklo nedeljo dezerterja Fr. Frauwall.

š **Obilica čebule na graškem trgu.** Te dni so pripeljali Bolgari velike množine čebule na graški trg. Cena je bila 2 K 40 vin. za kilogram. Našlo se je za to ceno obilo kupcev. Saj se v trgovinah prodaja stara, mnogokrat pokvarjena čebula po 4 K kilogram.

š **Rossegerjevo zdravje** se je zopet poslabšalo.

š **Povsodi ista pesem.** V Knittelfeldu so minolo soboto delili le 5 dkg mesa na osebo. Ker tudi drugih živil ni bilo na razpolago, je nastalo veliko razburjenje. Ženske so se zbrale na glavnem trgu ter priredile demonstracijo. Ker so demonstrantkinjam obljubili nekaj moke, so se te pomirile in razšle, ne da bi bilo prišlo do izgredov.

š **Oderuške cene.** Pod tem naslovom poroča »Grazer Volksblatt« iz Hartberga: Pred kratkim je neka kmetica ponudila neki tukajšnji trgovki na prodaj staro kokoš. Vprašana po ceni je zahtevala za kokoš 26 K. Pri tem je kmetica izjavila, da je kokoš že dosegla ugledno starost štirih let. Iz kupčije seveda ni bilo nič. — Drug slučaj: Od iste gospe je zahtevala neka kmetica za kilogram fižola 7 K in za kilogram ajdove moke 8 K. V mirnih časih je stala kokoš 70 vin. do 1 K in kilogram fižola 24 vin. Kako naj tu živi družina, ako mož ni vojni dobičkar ali nima desetkratno plačo? Nehote se mora uriniti vprašanje, če sme posestnik, ko vendar pridelovanje ni v zvezi s toliko večjimi stroški, res zahtevati tako bajne, brezvestne cene? Vprašali se bomo: Zakaj nobene ovadbe? Toda odgovor je pač zelo enostaven: Ako kmeta naznanis, ne dobiš sploh nič, ker bodo že plačali tuji grabeži, kar vsak kmet prav dobro ve. — »Grazer Volksblatt« je sicer kmetom naklonjen in zato je tembolj čudno, da je priobčil oni dopis, ki dela kmetom veliko krivico. Predvsem pridelovalec sam ne bo nikdar ali le v izjemnih slučajih zahteval tako pretirane oderuške cene. Oni, ki ponujajo blago po mestih, navadno niso kmetje-pridelovalci, ampak prekupci, oziroma prekupčevalke, ki hočejo seveda imeti ogromne dobičke. Pa tudi sicer ni smeti računati te proizvajalne stroške, ampak vprašati se treba: Za koliko odstotkov so poskočile potrebščine, ki jih mora kmet kupovati? Tu so gotovi predmeti, ki so se podražili tudi za 1000 odstotkov! In tudi več! Blago, ki se je dobivalo pred vojno za 50 vin, in še ceneje meter, stane danes 50 K in še več! Naravno je torej, da ceni temu primerno tudi kmet svoje pridelke toliko višje.

Koroške novice.

k »Volkstag« bo dne 23. junija v Volšbergu v Labudski dolini. Govorijo dr. Angerer, urednik J. Lackner od »Freie Stimmen« in V. Gattermayer z Dunaja. Prej je bil naznanjen za govornika prof. Meyer s Tirolskega. Labudsko dolino stejejo za krščansko-socialno, vključ temu niso dali mesta njihovega govornika Sicer bodo pa premešali zopet že tolikokrat pogreto kašo.

k **Duhovniške vesti.** G. Lud. Viternik, provizor v Apačah, je prezentiran na župnijski Jaborije. — G. Ferd. Huber, administrator v Šmohorju, je imenovan za provizorja v Sattendorfu. — Razpisana je župlja Trebnje do 25. julija.

k **Celovške »südmärkine«** podružnice imajo prihodnjo soboto zvečer svoj občni zbor, potem pa bodo kresovale, ali kakor pravijo sami, preobračali bodo solnce (Sonnwendfeier). Tam bo godba, petje in umetni ogenj kot glavna vaba pa se žejnim Celovčanom ponuja pivo z mrzlim prigrizkom, kruh pa morajo prinesiti sami s sabo. Ni šmenta, da bodo s temi užitki v teh časih privabili dosti ljudi! Nauk iz vse dogodbe pa je, da smejo Nemci in nemškutarji podnevi kakor ponoči zborovati in vse mogoče vzpizirati, dočim se Jugoslovani dosledno prepoveduje vsako zborovanje.

Primorske novice.

p **Vojnim beguncem iz Trst**al Tržaško c. kr. namestništvo razglašja: C. kr. ministrstvo za notranje stvari je z odlokom, izdanim 23. majnika 1918, št. 25.950, v smislu določeb § 1 zakona, izdanega 31. decembra 1917, drž. zak. št. 15 ex 1918, glede varstva vojnih beguncev, mesto Trst in okolico splošno odprlo za povrnitev beguncev in je uvrstilo v skupino A. Begunci, ki uživajo državno podporo in so pred vojno stalno prebivali v mestu Trstu in okolici, se torej pozivljajo, da se prijavijo pri begunski oblasti, pristojni za njihovo sedanje prebivališče (politična okrajna ali redarstvena oblast, baročna uprava), da se jim izda za vrnitev v domovino potrebna izkaznica in potrdilo o begunski podpori. Vrniti se morajo tekom 4 tednov od dneva prejema izkaznice. Državno podporo uživajoči begunci imajo pravico do brezplačne vožnje po železnici in odprave njihovih stvari, za kar dobe potrebna nakazila. Begunci se opozarjajo, da se morajo za povrnitev v domovino preskrbeti z živili za 2 do 3 dni. Ko dospejo v svoje prejšnje stalno prebivališče, se morajo begunci najdalje do 1. avgusta 1918 l. zgledati pri c. kr. redarstvenem ravnanstvu, oziroma oni izven tržaškega redarstvenega območja pri c. kr. namestništvem svetovalcu v Trstu, ter se izkazati z izkaznico in potrdilom o begunski podpori. Beguncem se bo begunska podpora izplačevala še 60 dni od dneva, ko dospejo v svoje prejšnje stalno prebivališče. Kdor se ne prijavi do 1. avgusta t. l., izgubi pravico do begunske podpore. Najpozneje 1. avgusta 1918 l. ustavi begunska oblast dosednjega nastanišča begunsko podporo vsem beguncem, ki so stalno prebivali v Trstu in okolici, pa naj so se vrnili ali ne. Izjeme bo dovoljevalo namestništvo, če se dotičnik ni vrnil iz oziroma vrednih vzrokov. C. kr. ministrstvo za notranje stvari je ukrenilo nadalje, da se morajo begunci iz Koroške, izvenjski političnemu okraju beljaškemu pripadajoče občine Lipaljavas, Naborjet, Pontabelj, Zabnice in Ukve, iz Istre, izvenjski politični okraj pulski, in iz Dalmacije najpozneje 1. avgusta 1918. l. zgledati pri pristojni domovinski politični okrajni oblasti, oz. deželnotknežji redarstveni oblasti ter se izkazati s potrdilom, drugače izgube pravico do 60-dnevne podpore v domovini, in da mora najpozneje s 1. avgusta 1918. l. begunska oblast dosednjega nastanišča ustaviti državno begunsko podporo vsem beguncem, ki so imeli svoje redno bivališče v okrožjih A tuuradnega razglašja, izdanega 11. septembra 1917, št. Pr. 1350/16-17, pa naj so se vrnili ali ne. — Trst, 2. junija 1918. C. kr. namestnik v Trstu in na Primorskem: dr. baron Fries-Skene l. r.

p **C. kr. slovenska državna gimnazija goriška.** — Zaposlovalni tečaj v Trstu. Vpisovanje v I. razred bo na tem zavodu v nedeljo, dne 30. junija t. l. od 8. do 12. ure v ulici Sanita 25. I. S seboj je prinesiti zadnje šolsko izpričevalo, krstni list oziroma izpisek iz krstnih knjig ter izpričevalo o stavljenih kozicah. Sprejemni izpiti bodo v ponedeljek ob 8. uri zjutraj.

p **Tolminko učiteljsko društvo** sklicuje društveni sestanek v Tolmin dne 29. t. m. ob 10. uri dopoldne. Pridite vsi, komur so mar naše stanovske koristi.

p **Smrtna kosa.** V Sv. Križu na Vipavskem je umrl v kapucinskem samostanu dne 15. junija P. Kajetan Dvoršak, doma na Štajerskem v Šmarjah pri Jelšah. Rojen je bil 6. novembra 1860. in v mašnika posvečen 25. julija 1883. Služboval je skoraj v vseh samostanih štaj. kapucinske provincije. Bil je zelo znan in priljubljen vsled svojega tihega in mirnega značaja. Vsaka ga je spoštoval kot svetega moža. — Pogreb je bil 17. junija ob 9. uri dopoldne pri sv. Križu-Cesta.

Aprovizacija.

a **Aprovizacija in malomarnost nekaterih strank in trgovcev.** Mestni magistrat in aprovizacija obremenjujejo najbolj one stranke, ki radi lastne malomarnosti nikdar ne vedo, katero blago oddaja mestna aprovizacija, ter na kateri čas je določena prodaja. Če je n. pr. prodaja moke razpisana na 5 dni, nimajo časa, da bi jo kupili, temveč prilete raje 5 ali 8 dni po končani prodaji na magistrat, da se jim podaljšajo zapadle karte, ker so baje založile karte

ali pa pozabile iti po blago. Neglede na to, da so karte veljavne le za tisti čas, ki je natisnjen na karti in se veljavnost kart po preteku tega časa sploh ne sme in ne more podaljšati in da se blago sploh ne sme oddajati za nazaj, ker živi vsak človek naprej in ne nazaj, je taka malomarnost tembolj neopravičljiva, ker človek, ki nima doma nobene zaloge živil, sploh ne more zamuditi časa prodaje, temveč komaj čaka trenutka, da si more kupiti blago. Take malomarnosti so v Ljubljani tembolj neopustljive, ker se v nobenem mestu v Avstriji toliko ne skrbi za objavo prodaje aprovizacijskega blaga kakor v Ljubljani. V drugih mestih morajo letati stranke v razne okraje, da izvedo iz nabitkov na nekaterih hišah, kje in kdaj se oddaja kak blago. Kako mora biti to prijetno pozimi, si je lahko misliti. V Ljubljani, kjer lahko stranke doma za pečko zvedo čas prodaje in vrsto blaga, tako da se jim sploh ni treba truditi iz hiše, pa zahtevajo še vedno kake izjeme, če ne drugače pa za kratek čas. Take stranke, ki so skoraj vedno ene in iste, menda čakajo na koga, ki bi jih peljal za roko v trgovino; pomislijo pa ne, da so trgovci po končani prodaji že napovedali blago; da se je isto že zaračunalo za drugo prodajo, da so računali že sklepanji itd. Pa zakaj bi radi mudnih strank ne delali novih računov in novih nakazil. To jih prav nič ne razburja, saj gre to delo na rovaš aprovizacijskega uradništva. Stranka hoče blago, in če ga vsled lastne malomarnosti ne dobi, zabavlja čez aprovizacijo, da ni reda itd. Ako se pa hoče pri takem aparatu, kakor je aprovizacija, ki mora imeti v evidenci vsako karto, ki se izda, vse trgovine in tu izdano in ostalo blago, vzdržati red, in to ni ravno lahko pri 70.000 prebivalcih, katero število se menja vsaki dan, tako da so računali vsak trenutek drugačni, se morajo reda navediti predvsem stranke same, ker je sicer vsako redno poslovanje aprovizacije izključeno. Če bodo n. pr. hodile stranke na magistrat ali pa na Poljansko cesto par dni po končani prodaji po blago, katerega oddaja aprovizacija iz svojih skladišč, za kar ima zaposleno gotovo število oseb, katere po končani prodaji nujno rabi drugje, je umljivo, da se s tem ne obremenjuje le po nepotrebnem aprovizacije, temveč se povzroča tudi nered, katerega občutijo potem po nepotrebnem tudi druge stranke, ker se osebje istočasno ne more raztrgati na več krajev. Če bodo v prihodnje vsled zamude stranke trpele kako škodo, naj isto pripišejo same sebi, ker se v tem oziru ne bo delalo več izjem. Isto nerednost povzročajo tudi nekateri trgovci, oziroma prodajalci aprovizacijskega blaga. Nešteto krat je bilo že objavljeno, da mora trgovec, ki je od strank že sprejel toliko kart, kolikor je dobil blaga, takoj, ko se zgleda še kaka nova stranka z njegovo karto, zgledati na magistratu ter naznaniti, da ima že toliko kart, kolikor je dobil blaga ter da za nadaljne karte nima več blaga. Ni namreč izključeno, da pri toliko stotostih kartah, ki se izdajo vsak mesec, dobi kak trgovec kako karto več, kakor je dobil blaga. Če se to dokaže magistratu, tedaj se stranki zamenjajo karte za drugo trgovino. Če pa trgovec stranko kratkomalo pošlje na magistrat, z izgovorom: nimam več blaga, ne da bi prejele ali istočasno predložil karte, tedaj stranki ni mogoče zamenjati kart, ker bi sicer brezvestni trgovec z enakim izgovorom lahko odpravil polovico strank brez blaga na magistrat. Trgovci, ki bodo na tak način postopali, in ako ne bodo v prihodnje pravčasno naznanili ostanka blaga, kakor je objavljeno v listih, temveč bodo čakali, da se vsakega posebej še prav vlnudno vabi na magistrat, se jim bo brez zadržke odvzela prodaja aprovizacijskega blaga, ker se s površnimi trgovci aprovizacija ne more še nadalje ukvarjati. Vsak trgovec mora skrbeti za svoje stranke, in če ni kaj v redu, sam javiti magistratu, ne pa pošiljati strank na magistrat, ker ta na enostranske izjave strank in brez zaslišanja trgovcev ne more ničesar ukreniti.

a **Krušne komisije bodo uradovale** v petek, dne 21. junija od 8. do 1. ure popoldne. Izdajale se bodo izkaznice za kruh in maščobo. Izkaznice za maščobo dobe le stranke in člani vojne zveze, ki stanujejo v občinah Vič, Moste in Zgornja Šiška.

a **Zabela na zelene izkaznice A.** Stranke z zelenimi izkaznicami A prejmejo zabelo v soboto, dne 22. t. m., dopoldne pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določeno je ta-le red: od 8. do 9. ure št. 1 do 150, od 9. do 10. ure št. 151 do 300, od 10. do 11. ure št. 301 do konca. Stranke dobe za vsako osebo po 10 dkg čiste masti in jedilnega loja, kar stane 2 K. Poleg izkaznic ubožne akcije prinesite s seboj tudi nakazila za mast.

Gospodarske novice.

g **Zavarujte se!** Prišel je čas, ko kmet začenja spravljati po vrsti svoje pridelke pod streho. Sedaj seno, ob žetvi žito itd. Ker je ob letnem vremenu vse bolj suho, posebno slamnate strehe, lesena poslopja

in se vse lažje vžge, je treba premisliti, kaj se lahko komu zgodi, če bi ga rdeči petelin spravil ob streho. En posestnik je zavarovan, drugi sploh ni in je lahko vsak zelo prizadet. Premislimo slučaj, da se je kdo zavaroval pred vojno na 10 let. Cena poslopja in vsega je bila 5 ali še večkrat nižja kot danes. Vzemimo pohištvo. Lepa oprava za kmečke razmere je veljala 2000 do 3000 kron, a danes je ne dobiš za 15.000 kron. Ena krava je bila 200 do 300 kron, danes jo komaj dobiš za 2000 do 3000 kron. Kaj pa konji, prešiči itd.? Seno je stalo 4—5 kron, danes je maksimalna cena 25 kron. Iz tega se vidi, kako so se predmeti podražili. Tudi poslopje se je pred vojno v poceni zgradilo. Sedaj ne dobiš niti opeke, apna, cementa in še manj železa in opreme iz medi in bakra. Pogorelec bi bil res primoran stati pod milim nebo in čakati usmiljenja dobrih ljudi. Nihče naj se ne zanaša na pomoč gasilnih društev, ker: 1. danes gasilcev sploh ni doma, — so skoro vsi vojaki, — drugi pa niso tako spretni, ker so že stari; 2. gasilno orodje je večinoma med vojsko zarjavelo, cevi so preperle in na popravilo ali nadomestilo ni mogoče misliti, ker ni materiala in obrtnikov; 3. če je vse v redu, se lahko zgodi, da konj ni doma, ker jih sploh primanjkuje in je vse dobre konje pobrala vojska; 4. ljudstvo je postalo med vojsko bolj neusmiljeno, maščevalno, matere preobložene z delom na polju ne morejo svojih otrok tako dobro nadzorovati in so požari na dnevnem redu; 5. včasih še vode manjka, ali pa je predač. Da ne bo vsak sam svoje sreče kovač, naj se zavaruje proti ognju in sicer tako visoko, da bi v slučaju nesreče za izplačani zavarovalni znesek poplačal vse svoje izdatke, kateri bi bili v sedanjih razmerah precej visoki. Kmetje, ne obračajte se na nobene tuje nemške zavarovalnice, ampak le na domače! Zavarovanje naj se sklene na dobo do odpovedi, dokler bodo pač sedanje razmere trajale. — Fran Malasek, strokovni učitelj dež. kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu.

g **Sprejem goveje živine na pašnik c. kr. kmetijske družbe kranjske na Ivju** v radeškem sodnem okraju na Dolenjskem. Kmetijska družba je kupila moderno urejen pašnik na Ivju, ki leži 500 do 600 m visoko nad morjem v dobri legi, z dobro vodo, z ugodnim podnebjem ter je zato tudi prikladen za živino, ki prihaja naravnost iz hlevov. Paša je obila, enaka kakor na kakem bujno rastočem travniku, zato more živina jesti kolikor hoče. Izključna reja na paši noč in dan je izrednega pomena za zdravje in razvoj živine. Ob deževnem in mrzlem vremenu ima živina prost vhod v hleve, kjer se ji poklada, če je potrebno, dobro seno. Najboljši uspehi se dosežejo pri živini, ki se raste in ki je torej pol do 1 in pol leta stara. Družba sprejme na pašnik še kakih 50 glav zdrave goveje živine v popolno oskrbo do konca letošnje pašne dobe, t. j. nekako do konca meseca oktobra. Pristojbina za pašo znaša 1 K za vsak kilogram žive teže, ki jo živina na paši pridobi, oziroma najmanj 50 vinarjev na dan, če se živina iz kateregakoli vzroka dovolj ne zreži, če je n. pr. že prestara, se sploh noče rediti ali pasti itd. Živina se na pašniku redno tehta in če kako živinčec dovolj ne uspeva, se to sporoči lastniku. Da jo eventualno s pašnika vzame. Oni kranjski živinorejci, ki hočejo dati svojo govejo živino na ta pašnik, naj jo kar preprosto pripeljejo na Ivje, kjer naj jo izroče upravniku Mihi Čerčku, ki da vsa druga pojasnila. Dohod na pašnik Ivje je iz Radeč čez Njivice in Močilno, ali čez Brunek in Rudno vas, ali iz St. Janža čez Leskovec.

g **Maksimalne cene za novi krompir** so določili na Ogrskem na 60 K za metrski stot.

g **Borzna vest.** Pred kratkim je bil poplavljen pri Draču neki Lloydov parnik od 5000 ton. Ako računamo tono po 1000 K, znaša škoda 5.000.000 K. Zaradi te izgube je takoj padel kurz Lloydovih delnic za okoli 200 K, ki se je pa sedaj pričel zopet dvigati zaradi živahnjšega prometa na borzi.

g **Nemško-madžarsko banko** namestavajo v kratkem ustanoviti v Zagrebu. Temeljna glavica bo znašala 10 milijonov kron. Razume se samo po sebi, da bo ta tuji kapital na Hrvaškem tudi v službi protinarodne politike.

g **Živnostenska banka** je podpisala 25 milijonov kron 8. vojnega posojila.

g **Pri Podružnici splošne prometne banke v Ljubljani** so podpisali VIII. avstrijskega vojnega posojila: tvrdka I. C. Mayer, Ljubljana, 100.000 K; bratje Lechner, Gradec, 100.000 K; Elza grofica Auerperg, graščina Ig, 50.000 K; Gabrijela Ulm, grad Klevevž, 6000 K; dr. Adolf Kaiser, c. kr. državni pravdnik, in dr. stotnik-avditor, 4000 K, s prejšnjimi podpisi 28.000 K; Alojzij Krenner, škofjaloka, 1000 K; Matija Wiltschnigg, graščinski ravnatelj, Sv. Križ pri Kamniku, 1000 K, s prejšnjimi podpisi 8000 K; Ivan Kos, c. in kr. policijski inšpektor v p., 300 K; Josip Sušnik, Ljubljana, 200 K; František Berlec, Kandija, 50 K.

Razne novice.

r Hitrost pošte v prejšnjih časih. Pred 300 leti je bilo zelo težko dopisovati, ker takrat ljudje niso poznali hitrosti moderne pošte. Ako se je kdo odločil potovati 500 km daleč, za kar se danes rabi le par ur, je rabil za tako potovanje dva do tri mesece. Mnogi so pred takimi potovanji prodali posestvo ali pa napravili oporoke, ker niso bili sigurni, če se bodo vrnili živi. Iz spisov učenjakov teh časov se vidi, kako močno so se jezili, ker so dobivali z znatnimi zamudami najvažnejša pisma. Tako piše znameniti humanist Muretus iz Rima svojemu prijatelju v Amsterdam: Nikar se ne čudi, da tako pozno odgovorjam na Tvoje pismo. Vedi, da sem to pismo, datirano z dne 14. aprila v Amsterdamu, prejel šele 12. februarja, torej po desetih mesecih. Pismo mi je bilo dostavljeno dva dni po prihodu poštnega sla. To mi se pogostokrat dogodi ali vsled malomarnosti tistih, katerim so pisma izročena, ali pa vsled tega, ker leži moja hiša na podnožju Kvirinala, torej daleč od središča mesta. Kadar dežuje, tedaj zaradi dolgega pota pošte sploh ne dobim, ampak sem prisiljen čakati, dokler se komu ne zljubi, da mi izroči pismo. Dne 1. februarja je prejel Muretus pismo od tiskarja Platina iz Nizozemske, a 2. februarja še eno pismo od istega. Prvo pismo je bilo datirano z 10. julijem, a drugo z 12. avgustom. — Neko pismo generala Paleotusa je potovalo iz Rima v Louvain od decembra leta 1595. pa do 14. septembra 1596. Celo na kratkem potu iz Brüggeja v Antwerpen so se pogostokrat izgubljala pisma. Zato so odpošljali važna pisma vedno v dveh izvodih in po raznih potih; ako se je eno izgubilo, je vsaj drugo prišlo na določeni cilj. — Leta 1578. je moral poslati Muretus zavoj knjig iz Trsta v Antwerpen. V ta namen se je dogovarjal s tržaškim poštarjem, zanesljivim človekom in svojim prijateljem. Ta mu je nasvetoval, naj jih pošlje preko Kolina, ker bodo najhitreje prišle na določeno mesto. Pogostokrat so izročali pisma trgovcem, a ne poštarjem, ker so ti zelo brezbržno postopali s pismi. Tržaški poštar je čisto podločno odbil, čeprav je bil Muretusov prijatelj, da odpošlje večji zavoj. Zato je moral Muretus poslati knjige potom nekoliko znanih trgovcev, in sicer kadar je prilika nanesla; sedaj en zavitek, drugič zopet drugi. — O poštni geografiji so takratni učenjaki imeli bolj malo pojma. Muretus ni mogel enkrat na neko pismo, poslano iz Rostocka, sploh odgovoriti, ker ni vedel, kje ta Rostock leži in ker je to ime slišal takrat prvič v življenju.

Zgubljeno - najdeno.

Zgubila se je včeraj zvečer na državnem kolodvoru denarnica z večjo vsoto denarja. Pošten najditelj, naj jo odda proti nagradi Janezu Zupanu v Mengšu 124. Zgubil se je bel lovski pes z rjavimi lisami in odrezanim repom; vrne naj se ga proti visoki nagradi Francu Lundru, Selo šte 31, pošta Moste pri Ljubljani. Družina, kateri sem izročila včeraj kovčeg in stanuje v bližini belgijske vojašnice, ne morem pa najti dotične hiše, naj blagovoli naznaniti svoj naslov proti nagradi na upravnistvo »Slovenca«.

Naznanilo.

Obveščam slav. občinstvo, da sem si uredil na Poljanski cesti št. 69 **NOVO DELAUNICO** in dosedanje na DOLENJSKI CESTI št. 1 opustil. V hiši bode obnem na razpolago tudi **hlev za tujo živino**. Zahvaljujem se slav. občinstvu za doslej mi izkazano zaupanje in prosim, da se mi isto tudi v bodoče ohrani. 2109 VALENTIN URBANČIČ, kovaški mojster.

PRODA SE **krumpir** Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 2108.

Sprejme se izurjena **kontoristinja** proti dobri plači in hrani na deželi. One, ki imajo veselje tudi do trgovine, imajo prednost. — Ponudbe se prosijo na upravnistvo lista pod št. 2121.

Velika množina lepe **mrve** prva in druga košnja, se vzame takoj v zakup. — Ponudbe: Ljubljana, Poljanska cesta šte 55.

Doprsna slika v naravni velikosti je Vam pošlje, če mi pošljete fotografijo. Posnetek popolnoma podoben. Cena 18 kron. Prosim naročila na Marko Ernst, Gradec, Klosterwiesg. 25, Partere.

Izdaia konzorcij »Slovenca«.

Zahvala.

Za obile dokaze iskrenega sočutja povodom bolezn i smrti našega nad vse ljubljene sina oziroma brata, gospoda

Frana Bukovnika

asistenta Mestne hranilnice ljubljanske izrekamo tem potom našo najprisernejšo zahvalo. Osobito pa se zahvaljujemo za poklonjene krasne vence, slavnemu ravnateljstvu »Mestne hranilnice ljubljanske«, gg. kolegom pokojnika, gg. pevcem za ganljivi žalostinki ter vsem, ki so nepozabnega pokojnika spremlili na niega zadnji poti.

ZALUJOCI OSTALI.

V. C. Kubelka, c. in kr. korvetni kapitan, in Aline Kubelka roj. baronovka Pachner pl. Eggenstorff, naznanjata v svojem imenu kakor tudi v imenu ostalih sorodnikov pretužno vest, da je dopadlo Bogu v njegovem nedoumljivem sklepu odpoklicati med nebeske krilate naše iskreno ljubljeno hčerko oziroma sestrico, nečakinja in vnukinja

Marijo-Henrieto

po kratki, mučni bolezn i včeraj, dne 19. t. m. ob pol 10. uri dopoldne. Pogreb bo v petek dne 21. t. m. ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti. Poljanska cesta šte 18, na pokopališču sv. Križu v lastni grob. Ljubljana, 20. junija 1918.

Hotelski INVENTAR

ki je prav malo rabljen, še kakor nov, opremljenih 70 sob z vsemi pritliklinami, istotam obširen restavracijski in kuhinjski inventar je takoj na prodaj. — Vprašanja na upravnistvo »Slovenca« pod »Koroška šte 15«. — Interesenti z Goriškega imajo prednost.

—: NAPRODAJ JE :—

par lepih elegantnih **KONJ** pripravnih zlasti za kočijo. — Kje, pove uprava »SLOVENCA« pod št. 2110.

CUNJE suknene odrezke, stare in nove, kakor vse vrste bombažastih in volnenih cunj, žaklje, vino, odeje, vrvi itd. v vsaki množini in po najvišji ceni kupuje

E. Kotzbek v Kranju.

Poštena dekle

z dobrimi spričevali, za hišna opravila in oskrbovanje perila, se sprejme poleg kuharice in vzgojiteljice v trgovsko hišo v Ljubljani. — Naslov pri upravi tega lista pod šte 2113.

Proda se ali zamenja za živila **SVILENA ČRNA BLUZA, ŽENSKI KOSTUM, POVRŠNA JOPICA.** LJUBLJANA, ŽIDOVSKA STEZA št. 4, II. nadst.

Proda se **hiša z utorom** v Spodnji Šiški. — Naslov pove uprava »Slovenca« pod šte 2082.

Najboljša naložitev kapitala!

Lepa stavbišča v Ljubljani za rodbinske hiše, 25 parcel ob štirih lepih cestah s kanalom, vodo, vodom in razsvetljavo, SE PRODAJO, najraje v celoti. Vprašanja pod: »Wertsteigerung« W. T. 7119 na tvrdko: HAASENSTEIN & VOGLER A. G., 1947 DUNAJ L. SCHULERSTRASSE 11.

Praes. No. 57/1-18.

Razpis natečaja.

Mestni magistrat goriški razpisuje službo **pristava pri tržnem komisariatu** z začetno plačo letnih 2050 K, draginjsko doklado za neporočene 300 K in vojno doklado v izmeri kakor državnim uradnikom. Prosilci za to službo, ki se podeli za zdaj provizorično za eno leto, morajo dokazati, da so položili izpit, ki je predpisan za izvrševanje službe tržnega komisarja, ter da so popolnoma večji slovenščine, italijansčine in nemščine. Prošnje, opremljene s tozadevnimi spričevali, je vlagati do 30. junija t. l. pri vložnem zapisniku mestnega magistrata goriškega.

MESTNI MAGISTRAT GORIŠKI,

dne 8. junija 1918.

C. in kr. vladni komisar: Dandini, I. r.

Odgovorni urednik: Josip Gostinčar, državni in deželni poslanec v Ljubljani.

ISČE se kot

postiljon

invalid z dobrimi spričevali, vujen konjem in vožnji. — Kje, pove upravnistvo »SLOVENCA« pod šte 1926.

PRI GRADNJI TOVARNISKEGA POSLOPJAZ blizu kolodvora v TRŽICU se sprejmo

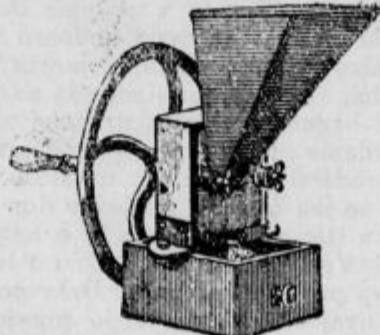
zidarji in lesarji s plačo od K 1'40 do K 1'70 na uro. **težaki** s plačo od K —80 do K 1'20 na uro. **ženske** s plačo od K —60 do K —70 na uro.

Čezurno delo se plača po dogovoru. — Za dobro prehrano, ki stane 4 do 5 K na dan, je skrbjeno. Na razpolago brezplačno stanovanje. — Vpraša naj se pri

g. Žumer, Ljubljana, Vrhovčeva ulica 3 ali naravnost na stavbišču. 2079

Naši originalni ročni drobilni mlini

spreddroblnikom, z regulacijo za fino mletje in grobo drobljenje vsakega sadja z izmenljivimi posebno trjenimi stanovitnimi mlevnimi ploščami, prekašajo vse druge izdelke. Za vsak mlin se jamči.

Model I z zamahnjakom, poprijemalcegi lijem in ročico, zmelje na uro okoli 25 kg, K 160.—

Model II s polžem (namesto poprijemalca) lijem in ročico, zmelje na uro okoli 20 kg K 120.—

Model III z ročnim zamahnjakom brez polža, zmelje na uro okoli 15 kg K 95.—

Poštnine prosto ako se pošlje denar naprej (pri povzetju se zaračuna poštnina) pošilja razpečevalnica kmetijskih strojev **Gustav Tintner, Dunaj III/130., Neulinggasse 11.** — Zastopniki se iščejo.

Agente

za času primerne novosti išče

J. RHMESCH

eksportna trgovina, PRAGA II. — 1314.

Kranjska deželna podružnica n. a. deželne žiljenske in rentne zavarovalnice v Ljubljani, Marije Terezije c. št. 12/II

sprejema

vojno-pos. zavarovanja za 8. vojno posojilo.

Najugodnejši pogoji!

Pojasnila vedno na razpolago!

2081

Išče marljive posredovalce.

Hranilnica kmečkih občin v Ljubljani sprejema prijave na

VIII.5 ¹/₂ ⁰/₁₀ avstrijsko vojno posojilo

po objavljenih pogojih, tako da stane nominalnih K 100.—

I. davka prosto 5 ¹/₂ % amortizacijsko državno posojilo K 91'54;

II. davka proste 5 ¹/₂ %, dne 1. septembra 1923 odpovedljive drž. zakladnice K 95'50.

Imejtelji osmega vojnega posojila bodo imeli prednost pri nakupu sedaj v vojaški rabi se nahajajočih potrebščin in materiala, ki jih bode vojaška uprava koncem vojne prodala. Plačalo se bode s tem vojnem posojilom po podpisni ceni. 1918

Vrednostni papirji avstrijskega vojnega posojila se sprejemajo v brezplačno shrambo.

Ustanovljeno l. 1893.

Ustanovljeno l. 1893.

UZAJEMNO PODPORNO DRUSTVO v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Dovoljuje članom posojila proti poroštvu, zastavi življenjskih polic, posestev, vrednostnih papirjev ali zaznambi na službene prejemke.

Vračajo se posojila v 7 ¹/₂, 15 ali 22 ¹/₂ letih v odsekih ali pa v poljubnih dogovorjenih obrokih.

Kdor želi posojila, naj se obrne na pisarno v Ljubljani, Kongresni trg št. 19, ki daje vsa potrebna pojasnila.

Zadruga sprejema tudi hranilne vloge in jih obrestuje po 4 ¹/₂ %.

Društveno lastno premoženje znaša koncem leta 1915 519.848'40 kron. Določnikov je bilo koncem leta 1915 1924 s 15.615 deleži, ki reprezentujejo jamstvene glavnice za 6.089.850 kron.

Ljudska posojilnica reg. zadruga z neom. zavezo v Ljubljani

sprejema prijave na

osmo 5 ¹/₂ ⁰/₁₀ avstrijsko vojno posojilo

po objavljenih pogojih, tako da stane nominalnih K 100.—:

I. davka prosto 5 ¹/₂ % amortizacijsko državno posojilo K 91'54.

II. davka proste 5 ¹/₂ % dne 1. septembra 1923 odpovedljive državne zakladnice K 95'50.

Lastniki osmega vojnega posojila bodo imeli prednost pred vsemi drugimi pri nakupu predmetov, ki jih bo vojna uprava koncem vojne prodala. Plačalo se bode s tem vojnem posojilom po podpisni ceni.

Vrednostni papirji avstrijskega vojnega posojila se sprejemajo v brezplačno shrambo in upravo.

Katoliška tiskarna v Ljubljani.

Kislo vodo in vino

razpošilja

A. OSET, pošta GUSTANJ, Koroško.

Treznega in zanesljivega

uoznika delavk

za pivo in več

sprejme takoj v službo zaloga piva Puntigam v Ljubljani, Sv. Martina cesta šte 28.

Kekse, piškote, sladkorčke, adria zrezke in kakao

in druge predmete priporoča na drobno in debelo

G. Darbo, Ljubljana, Mestni trg 13. Istotam oddajo se tudi PRAZNI ZABOJI

SIGORIN

zatre čudovito naglo stenice

Vzorčna steklenica K 4.—, velika steklenica K 16.—, brizgalnica K 2.—, Vsa naročila naj se naslavljaajo naravnost na : Lekarna pri upanju : Pecs 10, Ogrsko. Apotheke »zur Hoffnung«

Kupim in plačam

za **NOVE zamaške**

za steklenice

K 80.—, za

stare zamaške

za steklenice

nezdroljene K 40.— za kg, za

zamaške od šampanjca

dolge, nezdroljene (nikako umetno blago), za komad K 1.—, in jih prevzamem po povzetju brez predloženega vpraševanja. Za VREČE plačujem do K 12.— za komad. Na ponudbo se odgovori takoj, eventuelno brzojavno. 2076

LEOPOLD MANNUS, Gradec, Josefigasse 1